

H a t á r o z a t k i v o n a t
Halásztelék Város Önkormányzata **Képviselő-testület**
2025. szeptember 16-án megtartott ülésének jegyzőkönyvéből

Napirend 22. pontja:

A Halásztelki Tündérkert Óvoda Pedagógiai programjának módosítása

Előterjesztő: Baktai Erika igazgató

110/2025.(IX.16.) számú Képviselő-testületi határozat:

Halásztelék Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a Halásztelki Tündérkert Óvoda Pedagógiai programjának módosításával egyetért.

Felelős: Baktai Erika igazgató

Határidő: azonnal

Szavazásra jogosultak:

11 fő

Szavazás eredménye:

11 igen

0 nem

0 tartózkodás

elfogadva

Dr. Mészáros Zoltán
jegyző

K.m.f.

Nagy Barnabás
polgármester

HALÁSZTELKI TÜNDÉRKERT ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

HALÁSZTELKI TÜNDEKERT ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Intézmény neve és OM - azonosítója: Halásztelki Tündérkert Óvoda OM: 200684	Készítette: Igazgató P.H <i>az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával</i>
Legitimációs eljárás	
<i>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.)</i> <i>EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján</i> <u>az óvoda szakmai munkaközössége</u> a jogszabály által ráruházott hatáskörében <u>véleményezte</u> szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség nevében	<i>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a <u>Szülői Szervezet megismerte</u> és támogatja annak megvalósítását.</i> Szülői Szervezet elnöke Továbbá A <u>nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak</u> a pedagógiai program tartalmáról a <u>tájékoztatást megkapták</u> Nevelőmunkát közvetlenül segítő

	alkalmazottak nevében
<i>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a Halásztelki Tündérvilla Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a</i> <i>..... számú határozatával jóváhagyta.</i> A fenntartó képviselőjében P.H.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: https://halasztelkitunderkertovoda.hu/	Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig
Készült: eredeti példányban	Iktatószám: HTO/ 215-1/2025

Tartalomjegyzék

I. Bevezető gondolatok.....	6
II. Intézményünk pedagógiai programjának elkészítésénél figyelembe vett dokumentumok, útmutatók.....	8
III. Az intézmény általános jellemzői.....	9
IV. Az óvoda bemutatása.....	10
V. A Pedagógiai Programunk irányelvei, küldetésünk.....	11
VI. Alapelvek, Gyermekkép, Óvodakép, Célok.....	12
Általános nevelési alapelveink.....	12
Gyermekkép.....	13
Óvodakép.....	14
Célok.....	15
VII. Az óvodai nevelés feladatai.....	17
Az egészséges életmód alakítása.....	18
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	19
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21
VIII. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	23
Személyi feltételek.....	23
Tárgyi feltételek.....	25
Az óvodai élet megszervezése.....	26
Az óvoda kapcsolatai.....	28
IX. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	36
Játék.....	36
A játékformák értelmezése.....	38
A játék feltételei.....	39
Verselés, mesélés.....	42
Bábozás.....	44
Ének, zene, népi játék, tánc.....	45
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	47
Mindennapos mozgás.....	48
A külső világ tevékeny megismerése.....	50
Matematikai tartalmú tapasztalatok nyújtása, mint a külső világ tevékeny megismerésének része.....	52
Munka jellegű tevékenységek.....	54
A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	56
X. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	60
XI. Az óvoda hagyományai és ünnepei.....	63
Ünnepek, hagyományok, jeles napok.....	64

XII. A különböző tevékenységi formák és szinterei.....	65
A játék és tanulás szintereinek rendszere.....	65
Családi és egyéb más szerepjátékok terei.....	65
A verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc szintereinek rendszere.....	66
Művészeti, vizuális tevékenységek -A rajzolás, mintázás, festés és kézimunka tere.....	68
Manipulációs tevékenységek tere.....	69
A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere.....	70
Építősarok, építő szőnyeg játéktér.....	71
Szabad tér, udvar, kert, műfüves pálya.....	72
Az óvodai játék és tanulás további szinterei.....	73
XIII. Inkluzív pedagógia - integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	74
Az inkluzív oktatás alapelvei.....	74
Integráció.....	78
Differenciálás.....	79
XIV. Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	81
Prevenció.....	82
Gyermekvédelmi feladatok.....	82
XV. A pedagógiai munka dokumentumai.....	84
XVI. A gyermekek fejlettségi állapotának mérése.....	86
Fejlődés nyomon követő dokumentáció, szűrővizsgálatok.....	86
Az eredmények összegzése és elemzése.....	86
Függelék.....	87
1. Intézményi programterv a verbális képességfejlesztés területén.....	87
Az óvodás korú gyermekek verbális képességeinek fejlesztése, tudatos beépítése a csoportok napi életébe.....	87
2. Intézményi programterv a hagyományőrzés témában.....	87
Óvodánk intézményi szintű ünnepei, jeles napjai.....	88

„A legtöbb, amit gyermekeinknek adhatunk:
gyökerek és szárnyak.”
(Goethe)

I. Bevezető gondolatok

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget –

- gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, szeretetteljes esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával – oly módon, hogy
- minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Óvodának pedagógiai programjában szerepel a verbális képességek fejlesztése, amely egy mesterpedagógus kollégánk innovatív programjaként valósul meg minden csoportban, illetve egyes óvodai csoportjainkban megjelennek alternatív pedagógia egyes elemei.

Az óvoda vezetője és nevelőtestülete elkészítette a pedagógiai programját, amely megfelel az Óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltaknak. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programunk szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai programunk elkészítésekor figyelembe vettük továbbá a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, hiszen az óvoda az alapító okiratunkban megjelölt sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevel.

Intézményünk alapfeladata a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődésének támogatása, segítése. A megtapasztalás lehetőségének biztosításával élményszerzéssel és ismeret átadással igyekszünk megalapozni azokat a képességekkel, melyekre szükségük lesz az iskolába történő sikeres beilleszkedésük és a tanulás során, illetve az életben felmerülő kihívások megoldásában.

Óvodánk a nevelőmunka minősége és a törvényi megfelelés miatt a Pedagógiai programját a nevelőtestület és a Fenntartó¹ beleegyezésével változtatja, módosítja.

A Halásztelki Tündérkert Óvoda Pedagógiai Programjának változásainak, módosításainak áttekintése:

- A Tündérkert Óvoda előző helyi nevelési programja, az országos Köznevelési Intézet által minősített óvodai programok közül, a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program irányelveire épült. A nevelőtestület kiegészítette a helyi sajátosságoknak megfelelően egy ötlettárral.
- 2009-ben az intézmény, innovációs pályázat keretében vállalta fel, hogy bevezeti a Kompetencia alapú programcsomagot.
- A TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú Oktatás bevezetése Halásztelken - című pályázat megvalósítása során, óvodánk nevelőtestülete megismerte a kompetencia alapú nevelés szemléletét, alaptevéseit, újszerű pedagógiai iránymutatásait. A pályázat által támogatott számtalan továbbképzésen megismert irányelveket igyekszünk beépíteni a mindennapi nevelő munkánkba.
- 2010-ben a Kompetencia alapú nevelés óvodai programcsomagjának alaptevéseit felhasználva alakította ki a nevelőtestület módosított Nevelési Programját.
- 2013-ban az 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez igazodva újra átdolgoztuk Pedagógiai Programunkat.
- 2015-ben az átdolgozás során az Országos alapprogram változásaihoz igazítottuk a programot.
- 2025-ben a Pedagógiai programunkat módosítottuk a 77/2025.(IV.15) Korm. rendelet alapján változott a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete, vagyis az ÓNOAP változásai miatt.

¹ Az óvoda fenntartója: Halásztelkei Város Önkormányzata

II. Intézményünk pedagógiai programjának elkészítésénél figyelembe vett dokumentumok, útmutatók

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 77/2025.(IV.15) Korm. rendelete alapján a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete (ÓNOAP)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2009. évi LXXIX. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. valamint egyes szociális tárgyú törvények módosításáról
- 1997. évi LXXXI tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CXC Köznevelési tv.
- 2011. évi CXC Köznevelési tv.
- 326/2013.(VIII.30) Korm.rendelet a Pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII.törvény Köznevelési Intézményekben történő végrehajtásáról
- 229/2012 (VIII.28.) Korm.rendelet a 2011. évi CXC. Törvény a Nemzeti Köznevelésről végrehajtási utasítása a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások az Oktatási Hivatal online felületén érhetők el. Tájékozódási felület: <https://www.oktatas.hu/>

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított ²

² a hitoktatás a 2011.CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről értelmében megszervezése során illeszkednie kell az óvodai foglalkozások rendjéhez

III. Az intézmény általános jellemzői

Az óvoda neve: **Halásztelki Tündérkert Óvoda**

Székhely:

2314 Halásztelek, Óvoda u. 3.

Telefonszám: +36 24 474 518

Email: ovoda@halasztelek.hu

Telephely 1:

2314 Halásztelek, Iskola u. 2.

Telefonszám: +36 24 450 551

Telephely 2:

2314 Halásztelek, Posta köz 1.

Telefonszám: +36 20 262 0242

Web: <https://halasztelkitunderkertovoda.hu/>

Az óvoda fenntartója:

Halásztelek Város Önkormányzata

Címe: 2314 Halásztelek, Kastély park 1.

Telefonszám: +36 24 517 260, +36 24 517 290

Email: hivatal@halasztelek.hu

Pedagógiai Program

- Kiemelt szerepet kap óvodánkban a hagyományőrzés.
- A tehetséggondozás, illetve a felzárkóztatás, esélyegyenlőség megteremtése a különböző tevékenységek biztosításával és a verbális képességek fejlesztése a mindennapokban -mesterprogrammal, és a BTMN-s, SNI gyermekek ellátásával, fejlesztésével valósul meg
- Pedagógiai szabadságot támogatjuk, egyes csoportjainkban megjelennek a Waldorf, Gordon, illetve a Montessori alternatív pedagógia egyes elemei.

A pedagógiai program alkotója az intézmény igazgatója és nevelőtestülete.

Jóváhagyta: az intézmény fenntartója

IV. Az óvoda bemutatása

A Halásztelki Tündéerkert Óvoda működését Halásztelek Város Önkormányzata biztosítja. Három telephelyen 17 csoport működik. A 'nagyovi', legrégebbi épület, az Óvoda utcában található, melyben 10 csoport működik. Iskola utcában található épületben 5 csoport található, a Posta közben található épületünkben 2 csoport működik. Fontosnak tartjuk a közösség építését, az egységes pedagógiai szemlélet kialakítását, a hagyományörzés és környezettudatosság hangsúlyosabbá tételét.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátunk a Református EGYMI gyógypedagógusainak együttműködésével. Az ötévesek szűrését és a BTMN-s gyermekek ellátását két fejlesztőpedagógus végzi. A logopédiai szűrést és -fejlesztést a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálatról érkező logopédus látja el.

A termek mindhárom épületben viszonylag nagy méretűek, világosak és az alapellátáshoz szükséges eszközökkel felszereltek. Az épületekben nagy tornaterem, és az udvaron (Óvoda utcában és az Iskola utcában) egy műfüves focipálya található, amelyet Bozsik-program keretében alakítottak ki. A mozgásfejlesztő eszközök száma egyre bővül, az alapkészleten kívül Mozgás-kottát, Bozsik-eszközöket (kapukat, bolyákat, karikákat, labdákat) Dynair-korongot, szalagokat, csipeszeket, Bilibo-, Gongle egyensúlyozó tölcseréket, hidakat, lépőköveket, Muffik szenzoros szőnyeget, labdás egyensúlyozó táblát, Bobo-cart használunk. Az udvaron az épített játékparkon, homokozókon kívül a gyerekek futóbicikliket, rollereket, hintaágyat, labdákat, ütős labdajátékokat használhatnak mozgásigényük kielégítésére.

Óvodánkban öt munkaközösség működik, minden pedagógus önkéntes tagja valamely munkacsoportnak.

Törekszünk arra, hogy különböző óvodai és óvodán kívüli rendezvények alkalmával szoros kapcsolat alakuljon ki a szülők és az óvodai dolgozók között. Ennek érdekében különböző rendezvényeket szervezünk, nyílt napokat tartunk. Ilyen rendezvények a mese-napi, pedagógusok által előadott Mesejáték, a Márton-napi lámpás felvonulás és táncbázis, az óvoda gyermekeinek támogatására létrehozott Alapítvány megsegítésére szervezett karácsonyi licit és Juniális.

V. A Pedagógiai Programunk irányelvei, küldetésünk

Gyermekközpontú pedagógiai programunk nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, hanem a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat kiinduló pontnak tekinti a nevelés alap normáinak megvalósításához.

- Elveink szerint a nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermekek állandó tevékenykedés közben fejlődnek.
- A 3-7 (8) éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük.
- A pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítjuk, azaz képessé kívánjuk tenni a gyermekeket a kooperációra (a társas, - közösségi és - egyéni élet feltételeinek összehangolása) és a kommunikációra (a közmegegyezésre való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják).
- Tiszteletben tartjuk a gyermeki szabadságjogokat és a pedagógusok módszertani szabadságát.
- Megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényt, és a környezettudatos magatartást.
- Kiemelten kezeljük az érzelmi-, erkölcsi- és közösségi nevelést.
- Az anyanyelvi- és értelmi fejlesztést.
- A szociális hátrányok enyhítését.
- A gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését.

Hisszük, hogy munkánk eredményeképpen hozzájárulunk a boldog gyermekkorhoz!

VI. Alapelvek, Gyermekkép, Óvodakép, Céllok

Általános nevelési alapelveink

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Intézményünk a család nevelőpartnereként egészíti ki a családi nevelést, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig és esetenként hátránycsökkentő szerepet töltve be.
- A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermekek érdekében történik.
- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermekközösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- a közösség és az egyén egymásra hatása minden gyermek fejlődése szempontjából meghatározó. A társas kapcsolatok rendszerében kialakul a másokért való tevékenykedés öröme. A más nemzetiséghez tartozó, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek különbözőségeinek elfogadásával, tiszteletével, formálódik közösségi beállítódásuk.
- A velük kapcsolatos pozitív, kedvező hatások, élmények közvetítik a gyermekek számára a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, pozitív mintákat.
- ☉ Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése a kisgyermek belső érése, a családi – és óvodai nevelés folyamatának eredménye
- a gyermek egyéni fejlettsége, személyisége a meghatározó, pedagógiai tevékenységeinket ezekhez igazítjuk. Az óvodapedagógus a tanulási folyamat és a spontán tevékenységek során is személyre szabott, egyéni képességekhez igazított, pozitív értékeléssel segíti a gyermek képességeinek, személyiségének kibontakozását.
- nonverbális és verbális kifejezés, a nyelvi kommunikáció, az óvodai nevelés minden tevékenységét átszövi.
- alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend, a helyes szokásrendek, és a mozgásigény kielégítése.

Gyermekkép

Nevelésünk középpontjában a gyermek áll. Elfogadjuk azt a tényt, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Pedagógiai odafordulásunkkal segítjük őket abban, hogy jó mozgáskészséggel, egészséges testi fejlődéssel, jó beszéd-készséggel és koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek. A magyar néphagyományok életkori szintű megismerésével, tapasztalásával a magyar kultúra gyökereit vigyék tovább. Forduljanak érzékenyen egymás felé, fogadják el, ha valaki ugyanabban a szituációban tőlük eltérő módon reagál, cselekszik. Legyenek fogékonyak környezetük iránt, a környezettudatos gondolkodásra és viselkedésre neveljük őket.

A megrajzolt kép alapján megfogalmazhatjuk, hogy nevelésünk:

- gyermekközpontú,
- szeretetteljes gondoskodást, különleges védelmet szem előtt tartó
- befogadó (inkluzív),
- gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvő,
- minden gyerek számára egyenlő hozzáférést biztosító,
- egyéni képességfejlődést támogató,
- esélykiegyenlítő, hátrány kompenzáló,
- a hagyományok tiszteletére, továbbvitelére sarkalló,
- a fenntarthatóságra életvitelszerű igény kialakító
- előítélet mentes

Óvodakép

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Tiszteletben tartjuk és értéknek tekintünk a családra, hiszen az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Törekszünk a és értéknek tekintjük a sokféle családi modell elfogadását, a családokkal kialakított együttműködést, segítő, jó kapcsolatot. A pedagógusok megismerik és figyelembe veszik a családok különböző nevelési szokásait. Óvodánkra egységesen érvényes, hogy előítéletektől mentesen viszonyul a családokhoz.

Óvodánkban alapvető a gyermeki szükségletek kielégítése. Az óvodában a gyermeket megbecsülés és bizalom övezi. Elfogadó, szeretetteljes, tiszteletteljes és fejlesztő közegben gondozzuk, neveljük, -elősegítve a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását. A nevelés során alkalmazott pedagógiai hatásainkat a gyermekek személyiségéhez igazítjuk.

Hiszünk abban, hogy példaadással, a cselekedeteinkkel pozitív és követendő példát adunk a gyermekeknek. Minden gyermek megkapja a változó testi, lelki, szellemi állapotának és szükségleteinek megfelelő legoptimálisabb fejlesztéshez szükséges lehetőségeket, feltételeket, tekintettel a sajátos nevelési igényre is, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Az intézményünk összes dolgozója arra törekszik, hogy a gyermekeket érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör vegye körül.

Intézményünk telephelyei eltérő tárgyi feltételekkel rendelkeznek, de az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció mindenütt megvalósul, ezen hatások révén a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Célok

Célunk, hogy olyan hely legyen az óvoda, ahol a pedagógiai tevékenységrendszer, a megfelelő személyi- és tárgyi környezet biztosítása mellett a gyermek testi, szociális és értelmi képességei kibontakoztatására -életkornak és fejlettségnek megfelelő -tevékenységekkel, játékkal, szociális kapcsolatok gyakorlásával fejlődhet. A gyermeki közösségben végezhető sokszínű, változatos tevékenységeken keresztül az életkorhoz- és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat és emberi értékeket közvetítse a gyermekek felé. Kiemelt fontosságúnak tartjuk a nevelés során a reális énkép, önbecsülés és ezzel párhuzamosan a másik elfogadását, megbecsülését, tiszteletben tartását. A gyermekek a mindennapi helyzetek, interakciók során gyakorolhatják a közösségi élet értékorientált szabályainak tanulását, gyakorlását, melyet a gyermekekkel foglalkozó felnőtt felügyel. A szeretetteljes, önérvényesítésre lehetőséget biztosító, de közösségi szokások, szabályok által biztonságot adó környezet kialakítása és fenntartása alapvető érték az óvodánkban.

Segítjük a gyermekeket, hogy önmagukhoz mértén fejlődjenek, önállósodjanak, melyhez egyenlő hozzáférést, megfelelő időt biztosítunk a mindennapokban. Nevelőmunkánk felöleli a gyermekek érzelmi-, erkölcsi-, értelmi-, és testi fejlesztését. Megfelelő időt, helyet és lehetőséget biztosítunk a tapasztalati tanulásra, megismerésre, a gyermeki fantázia, alkotás, kreativitás kibontakoztatására. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését fontosnak tartjuk.

Óvodánkban a környezettudatos magatartás megalapozása, a külső világ tevékeny megismerése tapasztalati úton történik. Alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend, a helyes szokásrendek, és a mozgásigény kielégítése.

Célunk a néphagyományörzés elemeinek beépítése, a kultúra átadása, a nemzeti értékek megtartására nevelés.

A magyar nyelvre jellemző beszédmód és gazdag szókincssel történő felnőtt-gyermek interakciók példadó szerepét fontosnak tartjuk. A gyermekek verbális képességfejlesztését kiemelt célként tűzzük ki. Megvalósítása a tervezett tevékenységek során és játékos formában mindennap jelen van. Értéknek tartjuk a kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását, melyet játékos tapasztalat- és élményszerzéssel valósítunk meg.

A személyek közötti társas kapcsolatok gyakorlása, a megfelelő kommunikáció elsajátítása az oldott, családi, elfogadó környezetben valósulhat meg, melynek színtere az óvoda, az óvodai csoport, és az ott dolgozó felnőttek mintája.

Szeretnénk, ha a gyermekek olyan mentális és kognitív képességek birtokában lennének, amely majd képessé teszi őket a kiegyensúlyozott, harmonikus, cselekvőképes problémamegoldásra az életük során. Legfőbb célunk, hogy boldog felnőtté váljanak.

A különböző nemzetiséghez tartozó gyermekek számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek szintén biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését. Segítjük társadalmi integrálódásukat.

Óvodaképünkhöz tartozik egy olyan egységes, összetartó nevelőközösség kialakítása, melyben mindenki önazonosan, saját személyiségének, habitusának, képességeinek és teherbírásának megfelelően tevékenykedhet, az általánosan elfogadott normák és értékek mellett. Az egyéni képességek, érdeklődéseket tiszteletben tartva egymás segítése, támogatása a cél. Nyílt, tiszteletteljes kommunikáció egymás, illetve az óvodai neveléssel kapcsolatos partnerek felé.

Az óvoda összes dolgozójára érve alapvető értékként kezeljük az írott és íratlan erkölcsi normák betartását, etikus magatartást.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő érdeklődési körüknek megfelelően képességeiket, kompetenciáikat folyamatosan fejlesztik. az ismeretek átadása révén megvalósulhat a korszerű pedagógiai ismeretek bővítése, beépítése a napi munkánkba.

Az óvoda valamennyi dolgozója példa és modellértékű, befogadó, elfogadó, segítő attitűddel rendelkezik.

Az intézményi célokkal az óvoda összes dolgozója azonosulni képes.

VII. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

A 2011. évi CXCV. Törvény alapján célunk:

- elősegíteni a gyermekek harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését,
- ismereteik, készségeik, képességeik, jártasságaik, érzelmi és akaratilag tulajdonságaik fejlesztését,
- életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztés révén, erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket nevelni,
- a nevelés-oktatás eszközeivel megakadályozni a társadalmi leszakadást,
- felkarolni a tehetséges gyermekeket.

Nevelési célunk az életre való felkészítés mely elveink szerint, csak valóságos tevékenységek útján valósítható meg. A mai kor gyermeke alkalmassá kell, hogy váljon az élethosszig tartó tanulásra. Ezért nagyon fontos a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása, kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása.

Óvodánk nevelő intézmény, s mint ilyen, elfogadja a gyermekeket olyannak amilyenek, tiszteli, szereti, megbecsüli őket és bizalom alapuló kapcsolatot épít ki velük. Figyelembe veszi a gyermekek eltérő fejlődési ütemét és egyéni sajátosságait (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). A gyermeki személyiség kibontakoztatására, törekszik.

Az óvodapedagógus a gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

Ennek érdekében:

- megteremtjük az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört,
- egészséges életmód kialakítására példát, gyakorlatot adunk
- gondoskodunk a testi-, szociális-, anyanyelvi-, értelmi és erkölcsi képességek egyéni és életkori szinthez igazodó fejlesztéséről,
- biztosítjuk a szabad játék, és a sokféle, az értékorientált közösségi nevelés tevékenységeinek feltételeit,
- gondoskodunk e tevékenységeken keresztül, az életkorhoz, a gyermekek egyéni képességeihez, és a már meglévő fejlettségi szintjükhöz igazodó műveltség-tartalmak közvetítéséről.
- környezettudatos gondolkodás és viselkedésre neveljük őket,
- megismertetjük őket hazánk, és a helyi környezet értékeivel, hagyományaival,
- biztosítjuk a különböző nemzetiséghez tartozó, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára önazonosságának megőrzését, hagyományaik ápolását, a társadalmi integrálás lehetőségét,
- figyelembe vesszük az SNI-s gyermekek nevelésének irányelveit
- a családdal nyitott és szoros együttműködésre törekszünk,
- kiemelt figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra is.

További feladatunknak tekintjük még:

- az óvodai életmódnak megfelelő szokások kialakításával, gyakorlásával az egészséges életvitel iránti igény megalapozását,
- a gyermekek életkorához igazodó biztonságos, barátságos környezetben, befogadó, megértő, szeretetteljes pedagógiai attitűddel a gyermek testi- lelki szükségleteinek, érzelmi biztonságának kielégítését, a pozitív önértékelés kialakítását, az önbizalom megalapozását, megerősítését,
- a közösségi együttéléshez, a társas érintkezéshez szükséges erkölcsi tulajdonságok alakítását, a másság elfogadására való nevelést,
- a gyermekek esztétikai – érzelmi világának fejlesztését, a szépség, a harmónia, az esztétikai élmény iránti igény és fogékonyság kialakítását,
- pedagógiai tapintat alkalmazásával, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával, a gyerekek érdeklődésére, tevékenységi vágyára alapozva eljuttatni mindenkit saját képességei és lehetőségei maximumára, a sikeres iskolakezdéshez
- az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek esetében gondoskodunk a napközbeni alapvető speciális ellátásról (a törvényben előírtak szerint: a vércukorszint szükség szerinti méréseiről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.
- a speciális, igazolt étel és egyéb intoleranciát komolyan vesszük, a szükséges óvintézkedéseket betartjuk a gyermekek egészségmegőrzése érdekében

Feladatainkat a következő tevékenységrendszeren keresztül valósítjuk meg:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, példaadással, gyakoroltatással, szokássá alakítással valósulhat meg.

Ezen belül az óvodai nevelésünk feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettség-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék. Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolata pozitív érzelmi töltéssel bír, megnyugtató, biztonságot, kölcsönös tiszteletet sugárzó legyen. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodába lépés első jelentős mérföldköve, amikor a kisgyermek először ismerkedik az óvodával, a csoporttal. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elválás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és óvodapedagógusokat egyaránt.

Feladatunk, hogy türelemmel és szeretettel forduljunk az újonnan óvodába kerülő gyermek felé, elegendő időt adjunk az ismerkedésre. Biztosítjuk a fokozatos átmenetet és lehetővé tesszük a szülővel együtt történő beszoktatást. A szülőknél betekintést engedünk nevelőmunkánkba. Ez mindkét fél számára megnyugtató és biztonságot jelent. Az óvodapedagógusoknak is éppúgy szükségük van a szülőktől érkező visszajelzésekre, mint fordítva.

Az óvodának igen nagy szerepe van a szocializációban.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen az első szocializációs színtér, amely a gyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, hanem spontán módon valósítják meg a „társadalomba való bevezetés” feladatait. Természetesen a különböző kultúrájú családok másként viszonyulnak a gyerekhez, a családban elfoglalt helyéhez. Ezért érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben él. Az óvoda összes dolgozója elfogadja, előítélet nélkül viszonyul a különböző kultúrájú családokhoz.

Az óvoda arra neveli a gyermeket, hogy elfogadja, megértse, hogy az emberek különböznek egymástól, így egymás elfogadása, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartása a gyermek életének szerves része.

Az óvodapedagógus konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Az óvodapedagógus együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.

A gyermekközösségben tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet

Feladataink:

- a csoport etikai kódexének állandó, világos értékrendjének, nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, pl., a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítására,
- a gyermeki kommunikáció és kooperáció fejlesztése
- a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban, a csoportalakulás során a - kiemelten a peremhelyzetű gyermekek - szocializáció támogatása
- a vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása,
- a HH, és HHH gyermekekre fordított kiemelt figyelem, beilleszkedéstük támogatása,
- minél több spontán párbeszéd helyet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés,
- pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, pedagógiai asszisztens-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek, konyhai dolgozó, takarító és óvodatitkár - gyermek kapcsolatot,
- segíteni a szociális érzékenység fejlődését, az erkölcsi érzék és én tudat alakulását, és teret engedni az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek,
- törekedni a gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre,
- lehetőséget teremteni a közösség, a természetes társas szükségletek kielégítésére,
- példát mutatni és alkalmat adni a különbözőségek elfogadására, tiszteletére, egymás nézőpontjának megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására, a másokkal szembeni tolerancia kialakítására,
- segíteni a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, a szokás-és normarendszer megalapozása, következetes megtartása révén
- fontosnak tartjuk, hogy az egyén mindent kipróbálhasson, kivételt csak a testi és szellemi épséget veszélyeztető tevékenységek képeznek,

- a gyermek szükségleteire, nyitottságára építve az óvoda elősegíti, hogy a gyermek megismerhesse és szűkebb és tágabb környezetét, s így a családhoz, szülőföldhöz, hazaszeretethez, nemzeti identitáshoz, a kulturális értékeinekhez kötődés alapjait
- kíváncsian, érdeklődéssel tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó, őt körülvevő jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt, formálva ezzel környezettudatos magatartását.
- életkoruknak megfelelő kínálatot adunk ahhoz, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja,
- kialakítjuk a társadalom számára igen hasznos közösségi érzést, közösségi tudatot és magatartást, a mások megbecsülését, a hagyományok tiszteletét,
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelést igénylő, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek esetében szükség szerint, a probléma észlelését követően, a szülővel történő elbeszélgetés után az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek segítségét kérjük.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatait fontosnak tartjuk, és a gyermeket verbális fejlesztésben részesítjük, nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Fejlesztési feladatainknak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia és a gyermek, egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell érvényesülnie. Türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi nevelés során sem.

Az óvodapedagógus példaadó módon, érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.

Pedagógiai kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi, önmagát ezen területen (is) tudatosan fejleszti.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk:

- megfelelő ösztönző környezetet biztosítunk az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztésére,
- biztosítjuk a beszélgetésre alkalmas nyugodt légkört,
- a verbális képességeket fejlesztő mesterpedagógus programot napi szintű gyakoroltatással megvalósítjuk,
- segítjük a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását és elősegítjük a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését,
- a fejlesztést a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve végezzük,
- példamutató, tiszta és szép beszéddel ösztönzést adunk a beszédre,

- fontos, hogy beszédünk legyen érthető, egyszerű és világos, mindenkor igazodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz,
- figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre,
- ne vegyük el - és a szülőket is erre biztatjuk - a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől,
- dicsérjük és biztatjuk a bátorlanabbakat, így serkentve őket a beszédre,
- a gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük,
- a beszédhibával, beszédgátlással, kommunikációs, verbális elmaradással küzdő gyermekeket, szükség esetén szakemberhez irányítjuk,
- bővítjük a gyermekek szókincsét, emeljük beszédük színvonalát, hogy képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni,
- hangsúlyt fektetünk a kommunikáció, metakommunikáció fejlesztésére,
- élmények biztosításával inspiráljuk a gyermekeket további kérdések feltevésére, megválaszolására,
- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, bővítjük, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakoroltatjuk,
- fenntartjuk a kommunikációs- és beszédkedvet,
- gyakoroltatjuk a folyamatos, nyelvtanilag helyes beszédet,
- alkalmazzuk a megfelelő hanglejtést, dinamikát, hangsúlyt, hangerőt,
- mások meghallgatására nevelünk.

VIII. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a hozzánk járó gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Az óvodai nevelés törvény által meghatározott fejlesztési idejében biztosított az óvodapedagógusok jelenléte, a fennmaradó időben a pedagógus munkáját segítő dolgozók látják el a gyerekek felügyeletét.

A gyermekek nevelését, sokoldalú képességfejlesztését óvodapedagógus látja el. Az óvodapedagógus személyisége empátikus, elfogadó, segítő, támogató és szeretetteljes kell, hogy legyen, hiszen ezáltal teremti meg a gyermekek számára biztonságos, derűs, kiegyensúlyozott légkört, illetve mintát, követendő példát nyújt.

Az azonos csoportban dolgozó kollégák beosztásánál arra törekszünk, hogy minden tapasztaltabb óvodapedagógus mellé kevesebb gyakorlattal rendelkező társat, vagy óvodapedagógia szakon felsőoktatásban tanuló, vagy hasonló gondolkodású pedagógusok, pedagógiai asszisztensek dolgozzanak együtt, - a gyakorlati tapasztalatszerzés és az egységes nevelési stílus kialakítása miatt. Munkájukat összehangolt tervezés és megvalósítás jellemezze.

Az óvodapedagógusok munkáját csoportonként szakképzett dajka, három csoportonként egy pedagógiai asszisztens segíti, szükség esetén csoportos pedagógiai asszisztens segíti.

A nevelés eredményessége érdekében az pedagógusok, a pedagógus munkáját közvetlenül segítő dolgozókon túl az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak munkájával szemben, ugyanúgy elvárás a tolerancia, nyitottság, gyermekszeretet, az ő magatartásuk is modellértékű a gyermekek számára.

Arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakember végezze. A gyógypedagógiai ellátást a Halásztelki EGYMI munkatársai látják el. A logopédiai ellátást a Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálat utazó logopédusa végzi.

Az óvodapedagógusok és a pedagógiai asszisztensek ismereteiket, kompetenciáikat fejlesszék. Az óvodapedagógusok saját pedagógiai munkájukat objektíven, reflektív módon kövessék, ezek után a megfelelő következtetéseket vonják le.

Az elkövetkezendő években pedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – Pedagógiai Programunk cél-, és feladatrendszere határozza meg.

Új és kiemelt irányultságok:

Tartalmi megújító és szabadon választható képzési tartalmak:

- az óvodapedagógusi munkát meghatározó központi szabályozó: az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja;
- iskolára készítő – a sikeres óvoda-iskola átmenet, az iskolaérettségi kritériumainak tartalma;
- élményorientált mozgásfejlesztés;
- fenntarthatóságra nevelés;
- ének, zene, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
- szemléletváltás a család-óvoda kapcsolatában;
- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátásam orvosi diagnózis alapján
- a pedagógusok – különös hangsúlyt helyezve a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékelés szereplőire (igazgató, igazgatóhelyettes, szakmai munkaközösség vezető) értékelési/önértékelési kompetenciáinak fejlesztése;
- az oviKRÉTA tanulmányi rendszer alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges informatikai kompetencia birtoklása;
- a mentori/segítői intézményi erőforrások folyamatos fejlesztése: a gyakornok és az újonnan belépő kollégák mentorálása és szükség szerinti megsegítése.

Alapvető céljaink az óvoda humán erőforrásait tekintve:

- Fontosnak tartjuk, hogy minden csoportban szakképzett felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus párok foglalkozzanak a gyermekekkel.
- Fontosnak tartjuk, hogy ugyanaz a két óvodapedagógus (illetve az óvodapedagógus és csoportos pedagógiai asszisztens) nevelje a gyerekeket az óvodai életük során, mert a szociális kapcsolatuk és kötődésük ezt igényli.
- Az óvodai nevelést továbbra is segítsék a fejlesztőpedagógusok, pedagógiai asszisztensek, , szakképzett dajkák, valamint szükség és igény szerint a Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálat és a Halásztelki EGYMI munkatársa.
- Nevelőközösségünk kommunikációja nyílt, minden résztvevő számára érthető, elfogadható, tiszteletteljes legyen.
- Közösségi kohézió erősítése a nevelőtestületben.
- Az óvodai kapcsolattrendszer minőségének fenntartására, fejlesztésére, bővítésére.
- A pedagógus továbbképzésekkel, a hospitálások tapasztalataival a szakmai tudatosság, szakmai színvonal növelése.
- A digitális felületek magabiztos használata a nevelő munkához szükséges feladatok elvégzéséhez.
- Az óvodáskorú gyermekek érdekeit szem előtt tartva a gyermekvédelmi feladatok ellátása.

- A pedagógusok rendszeres, tudatos, szakszerű nevelőmunkája révén a gyermekek felkészítése az iskolai életmódra.
- A diabétesszel élő, illetve a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.
- Célunk, hogy az óvoda optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermekek számára személyiségük kibontakoztatásához.

Óvodánkban köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló pedagógusok, nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottak dolgoznak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-7 éves korú gyermekek nevelése, testi, lelki, értelmi és szociális fejlődésének elősegítése az egyéni képességeik, és aktuális fejlettségi szintjük figyelembevételével.
- Biztonságos, szeretetteljes és sokoldalú megtapasztalás lehetőségeit támogató, egészséges környezet kialakítása.
- Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel és a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel. (pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő, stb.)
- Játékos, élményszerű tevékenységek szervezése, melyek által a gyermekek felkészülhetnek az iskolai életre, majd a későbbiekben a teljes, harmonikus életre.

A fejlesztő pedagógus feladatai:

A fejlesztőpedagógusok a 5-7 éves korú gyermekek tájékozódó kognitív képességszűrését, illetve a BTMN-es gyermekek ellátását végzik. A szűrés eredményeiről tájékoztatják a szülőket, óvodapedagógusokat. Munkájukat naprakészen dokumentálják. Kapcsolatot tartanak fenn a gyermekek szüleivel, óvodapedagógusaival, a fejlesztésben résztvevő egyéb partnerekkel. (SZSZPSZ, mozgás terapeuták, EGYMI stb) Javaslatot tesznek a fejlesztendő területkerek, szükség szerint a gyermek továbbküldésére a Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálatához, szakértői bizottsághoz, vagy egészségügyi kivizsgáláshoz, vagy egyéb, a gyermek fejlődése érdekében szükséges ellátás igénybevételére. Szülő kérésre a további egy év óvodai nevelés igényléséhez fejlesztőpedagógusi szakvéleményt készítenek arról a gyermekről, aki az 5-7 éves korú gyermekek körében végzett tájékozódó szűrésen részt vett, vagy fejlesztésre járt. Segítik az óvodapedagógusokat a gyermekek egyéni fejlesztésének megvalósításában.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- Segíti, kiegészíti, támogatja az óvodapedagógus munkáját.
- Gondoskodik a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról.
- Támogatóan vesz részt a gyermekek testi, lelki, szociális fejlődését biztosító egészséges környezet kialakításában.
- Szükség szerint egyéni segítséget ad az erre rászoruló, illetve különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek. /SNI, BTMN/
- Türelemmel, a gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve működik közre az óvodapedagógus útmutatása alapján.

- Részt vesz a mindennapi szervezési feladatokban. (Eszközök és csoportszoba előkészítése, rendberakása.)
- Kirándulás, ünnepségek, séták alkalmával segít a gyermekek felügyeletében.
- Együttműködik a pedagógusokkal, dajkákkal, fejlesztő szakemberekkel.
- Az óvodai és családi nevelés egységét erősíti.

A dajka feladatai:

- Az óvodapedagógus által meghatározott napirendhez igazodva, az óvodapedagógus mellett a nevelési terveknek megfelelően tevékenyen vesz részt a gondozási feladatokban.
- A csoportszobát, öltözőt, mosdót, játékokat rendszeresen tisztítja, fertőtleníti a higiéniai szabályok betartása mellett.
- Segíti a különböző tevékenységek, kirándulások, séták, ünnepségek biztonságos lebonyolítását.
- Türelemmel, kedvesen segíti a nevelőmunkát, a gyermekek szokásrendjének alakulását.
- Együttműködik a pedagógusokkal, pedagógiai asszisztensekkel, szülőkkel.

Tárgyi feltételek

Az óvoda épületét, helyiségeit, berendezését, udvarát és kertjét oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, lehetővé tegye mozgás- és játékgényük kielégítését, a pedagógiai program megvalósítását. A gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, -lehetőség szerint- természetes anyagokkal vesszük körül. Törekszünk az otthonos légkör megteremtésére, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat, a barátságos környezetben játékokra, tevékenykedésre motiváltak. A gyermekek szükségleteik, igényeik, tevékenységük szerint alakíthassák az őt körülvevő teret. A gyermekek által használt eszközöket, játékokat testméretükhöz igazodó, biztonságos, jól átlátható helyen tároljuk, hogy azokat a gyermekek önállóan használhassák. A helyiségekben szükségesnek tartjuk a megfelelő minőségű, méretű és számú eszközök meglétét, amelyek a gyermekek gondozását, nevelését, fejlesztését szolgálják.

Az óvodának a szülők fogadására és a munkaközösség tagjai számára megfelelő munkakörnyezet alakít ki, ahol a személyes kapcsolattartás lehetőségei és a munkához szükséges eszközök, feltételek biztosítottak. A munkakörnyezet folyamatos karbantartása, szépítése, megújítása fontos számunkra.

Célunk:

- az óvoda optimális tárgyi feltételeket tudjon biztosítani az óvodás korú gyermekeknek személyiségük kibontakoztatásához;
- törekszünk arra, hogy az óvoda berendezése, dekorációi, eszközei a fenntarthatóság jegyében újrahasznosított, természetbarát anyagok, eszközök legyenek
- a közösségi tereink az óvodánk arculatát, pedagógiai programunk, hitvallásunkat tükrözők legyenek
- a tárgyi feltételeinket a pedagógiai programunknak megfelelő minőségi eszközökkel bővítjük
- dolgozók számára olyan tárgyi feltételek megteremtése, amelyek hozzásegítik őket a komfortos, jó hangulatú, minőségi munkavégzéshez.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezését, kialakítását az Országos Nevelési Alapprogramnak és a törvényi szabályozásnak megfelelően alakítottuk ki. A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek a pedagógiai programunknak megfelelően valósulhatnak meg. Amelynek elengedhetetlen feltétele az óvodapedagógusok aktív közreműködése és feltétlen jelenléte.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. A törvényi szabályozásnak megfelelően intézményünkben az óvodába lépéstől a tanköteles kor³ betöltését megelőző nevelési évig. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor* betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki. Az oviKréta rendszerben dokumentálva az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezését, megvalósulását.

A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk. A fejlesztőpedagógus tájékozódó szűrése és a logopédus szűrésének eredményeire támaszkodunk, de külön lehetőséget biztosítunk az óvodapedagógusok számára, hogy a Difer vizsgálattal is feltárják a gyermek képességbázisát.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket A következő ÓNAP által megfogalmazott 6.pontban megfogalmazottak alapján : A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó –

³ Az Oktatási Hivatal által megfogalmazottak szerint „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.”

https://www.oktatas.hu/koznevelés/tankotelezettség/hat_eves_kornal_korabban) Letöltés: 2025. 08. 07.

amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.- tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

Az óvodai csoportok kialakítása

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét, nemét, a szülők igényeit. Az azonos életkor szerint szerveződő és a vegyes életkorú csoportok szervezeti keretei a különböző fejlődési ütemű gyermekeknek egyaránt kedvező fejlődési környezetet nyújtanak.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek a szociális kapcsolataik, kötődésük miatt lehetőleg ugyanaz a két óvodapedagógus, vagy az óvodapedagógus és csoportos pedagógiai asszisztens nevelje az óvodás éveik alatt.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. Kiemelten kezeljük a környezettudatosság és a mindennapos mozgás fontosságát. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend kellően rugalmas, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai életet garantálják.

Napirend

A napirenden belül fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva, hogy a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A napirend kialakításának alapelvei:

- biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára,
- igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez,
- a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására rugalmasan változtatható, módosítható, figyelembe veszi az egyes tevékenységek időigényét,
- a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat,
- rugalmas, biztosítja a tevékenységek zavartalanságát, folyamatos, várakozás nélküli végzését,
- a gondozásnak is kiemelt szerepe van
- a gondozási folyamatokat az óvodapedagógus a gyermekek fejlődése érdekében - a gondozást, nevelést segítő munkatársaival együttműködve - nevelési tartalommal tölti meg: kapcsolatokat épít a gyermekekkel, gyakorlási lehetőséget biztosít, önállóságra nevel,

- az óvodapedagógus a csoportjába járó gyermekek körében a tanköteles korukat megelőző nevelési évben különböző feladatra differenciált, az egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet valósít meg az eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében, naponta összesen 45 perces időkeretben, amely a délelőtti folyamán több részletben is megvalósulhat.
- rendkívüli helyzetek (szünetek) esetén az aktuális rendeletek megjelenése függvényében köteles az óvodapedagógus figyelemmel kísérni a változásokat és a szülőket tájékoztatni.

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, biztonságot, nyugalmat segíti elő és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. A beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai a pontosabb betartást helyezik előtérbe. Megvalósításánál arra figyelünk, hogy az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével, jusson elegendő idő a párhuzamosan is végezhető, differenciált gyermeki tevékenységek, kezdeményezések végzésére, élmények, ötletek és javaslatok meghallgatására, közös megvitatására kipróbálására. A közösségi játékelmény, az élıszavas mesélés és a személyes interakciók kiemelt fontosságúak, ezért nagy hangsúlyt fektetünk az óvodai élet megszervezése, megvalósítása során.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata. Számptalan variációval az adott csoport, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú 5-35 perces csoportos tevékenységek helye, és időkereti is megváltoztathatók. (Igazodva az egyéni szükségletek, igények, helyi szokásokhoz.)

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél önállóbbakká váljanak, ezért elegendő időt biztosítunk a gyakorlásra. Nevelőmunkánkat tehát a rugalmasság, a fokozatosság és folyamatosság jellemzi.

Az óvoda kapcsolatai

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az óvodapedagógus Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni

szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Óvodánk pedagógiai programja a gyermekek személyiség fejlesztését az óvodapedagógusok és a velük szakmai kapcsolatban lévő szakmai partnerekkel együttműködve valósítja meg.

Kapcsolatot ápolunk:

- a szülőkkel, gondozókkal, a család egészével, a szülői közösséggel,
- Tündérpálánta bölcsődével
- a városi óvodákkal
- az iskolákkal
- az óvoda egészségügyi ellátását segítő szakemberekkel,
- a Halásztelki Humánszolgáltató Központ Család és Gyermekegészségügyi Szolgálatával
- a Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálattal
- a Halásztelki EGYMI -vel
- a közművelődési intézményekkel
- a fenntartóval
- külsős oktatókkal

A családdal való kapcsolat

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír az a két szintér, ahonnan a gyermek érkezik, ahol a napja jelentős részét éli, illetve ahová hazatér nap, mint nap. Ez a két szintér a család és az óvoda. A gyermek személyiségfejlődésében a családnak sajátos, mással nem pótolható szerepe van. Ezért kötelessége minden pedagógusnak a családokat megismerni, az együttműködés lehetőségét megteremteni, felkínálni és kihasználni. Gyakorlati munkánk tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha azok a családi környezetben megerősítést nyernek. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük a családközpontú intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A családdal való kapcsolatban az óvoda felvállalja a kezdeményező szerepet. A családokkal történő kapcsolattartás formái változatosak, függnek az gyermekek érdekében szükséges intézkedésektől, tevékenységektől. A családokkal közösen szervezett események, ünnepek, megemlékezések mindig családi hangulatúak, örömteli érzelmi töltetűek, a felnőttek, gyermekek számára egyaránt közösségépítő, a valahová tartozás érzését megerősítő tevékenységek.

Fontosnak tartjuk a családdal való kapcsolattartás érdekében:

- a nyugodt, őszinte, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítását, melyet kezdeményezünk a család és az óvoda között,
- betekintést biztosítunk az óvoda életébe, melyen keresztül a szülő megtapasztalhatja, hogy gyermeke hogyan érzi magát, milyen nevelői attitűd veszi körül a gyermekét
- magatartásunkban és személyes kapcsolatunkban a szülő tiszteletben tartását helyezzük előtérbe,
- erősítjük a gondolatot, miszerint gondjaikkal, problémáikkal bármikor fordulhatnak hozzánk, mert együtt sikeresebb a megoldás,
- felhívjuk figyelmüket, hogy az együttműködés nem csak jog, hanem kötelesség is,
- *az együttműködésünk, kommunikációnk követendő mintát mutat és szülők és a gyermekek számára*
- *a digitális eszközök funkcionális használata során a gyermekek érdekeit szolgáló, őszinte, személyeskedéstől és előítéletektől mentes, tiszteletteljes kommunikációt nyújtunk, és várunk el*

A kapcsolattartás formái:

Óvodai jelentkezés, első szülői értekezlet

- az óvodai beiratkozás online és személyes formában is lehetséges
- az első alkalom a szülővel való kapcsolat kialakításában,
- óvodába lépés előtt összevont, tájékoztató értekezlet az új óvodások szülei részére,
- információcsere a család és az óvoda között,
- ismerkedési lehetőség a szülőknek és a gyerekeknek az óvoda helyiségeivel, udvarával, az óvodai környezettel.

Családlátogatás

- óvodába lépés előtt, az óvodapedagógusok (pedagógiai asszisztensek, vagy dajkák) otthonukban keresik fel a leendő óvodást, ismerkednek a család nevelési szokásaival, elsődleges kapcsolatot teremtenek a gyermekkel,
- kezdeményezhető az óvodai évek alatt bármikor, amikor a gyermek szociális körülményeiben, magatartásában negatív változás tapasztalható, vagy az óvodapedagógus szükségesnek látja.

Befogadás

- a szülő/k, gondviselő/k aktív részvétele a fokozatos, folyamatos beszoktatás, visszaszoktatás során - mértéke és időtartama a gyermek egyéni szükségletétől függ.

Fogadóóra

- nevelési évenként legalább egy alkalommal minden szülő számára, előre választható időpontban, illetve szükség szerint, ha a gyermek fejlődése, vagy a fejlődésében bekövetkezett változások azt indokoltá teszik.

Szülői értekezlet

- lehetőséget biztosítunk a település iskoláinak, hogy bemutatkozzanak. Ehhez segítséget nyújtunk szülői értekezlet formájában.
- SZK-i értekezlet, olyan témák feldolgozására, amelyek mindenkit érintenek
- az óvodai csoportok szülői értekezlete, ahol a csoport életével kapcsolatos témákat, nevelési helyzeteket beszélünk meg. Nevelési évenként legalább egy alkalommal, előre meghirdetett időpontban, vagy szükség szerint, ha a gyermekcsoportot érintő különleges esemény megbeszélése szükséges.

Nyílt napok

- óvodánk a nyílt óvoda működése mellett voksolt, ezért minden nevelési év tavaszán nyílt napokat tartunk az érdeklődő szülőknek

Ünnepek, megemlékezések

- Egész óvodát érintő: Mikulás, Luca nap, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Zöldágjárás, Anyák napja
- Városi rendezvények, melyen szülővel együtt vehetnek részt a gyermekek: Márton napi lámpás felvonulás, Autizmus világnapja, Halásztelki Mesenapok
- Csoportokat érintő: Születés,- és névnapok, néphagyományokhoz és a környezetvédelemhez kapcsolódó ünnepek

A bölcsődével való kapcsolat

A család után a bölcsőde az első szocializációs szintér egy gyermek életében. Fontosnak tartjuk megismerni a bölcsődei gondozást, az ott képviselt értékeket, az ott cseperedő gyermekeket. Ezen ismereteink, tapasztalataink birtokában megkönnyíthetjük a gyermekek számára a bölcsőde-óvoda átmenetét, az óvodába való beilleszkedést. A kölcsönösség jegyében lehetőséget teremtünk a bölcsőde gondozóinak, a gyermekek beilleszkedésének, fejlődésének nyomon követésére is, amennyiben erre nyitott a gondozási intézmény kollektívája. Kapcsolattartásunkban felvállaljuk a kezdeményező szerepet. A sikeres együttműködés érdekében törekszünk a nyílt, tiszteletteljes, szakmai kommunikációra. Partneri viszonyunkban kompromisszum készek vagyunk.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodába készülő gyermekek szüleinek tartott bölcsődei értekezleten részt vesz az igazgató, bemutatja az óvodánkat

Városi óvodákkal való kapcsolat

A gyermekek elhelyezésével, szabad intézmény választással összefüggésben, és az ügyeletes rend kialakítása során együttműködünk, kapcsolatot tartunk Halásztelk város egyházi és magán óvodáival. A gyermekek érdekeit tartjuk elsődlegesnek az együttműködésünk során. Figyelembe vesszük a fenntartói és szülői kéréseket. A folyamatos óvodai nevelés biztosítása szülői, intézményi és városi érdek és cél is.

A kapcsolattartás formái:

- Az intézményvezetők konzultációi (személyesen, elektronikusan, telefonon)
- Szerződés a folyamatos óvodai nevelés biztosításáról
- Intézmények közti dokumentáció
- Közös eseményeken, programokon való részvétel (ismeret bővítő előadások, pedagógus napi rendezvény)

Az iskolákkal való kapcsolat

Ez az együttműködés elsősorban a gyermekek óvodából iskolába való átmenetét segíti. Éves munkatervünkben rögzítjük az iskola és az óvoda együttműködését célzó tevékenységeket, a kapcsolattartás módját. Az együttműködés célja a gyermekek iskolába való átmenetének megkönnyítése, és egymás szakmai programjának összehangolása.

A gyermekek iskolába lépésének követését az óvoda fontos feladatnak tartja, ennek kialakult rendje, a partner intézményekkel történő kapcsolatok során került kialakításra.

Pl.: gyermekek meglátogatása az órán, pedagógusokkal, szülőkkel kapcsolattartás közös rendezvényeken stb.

Óvodánk törekszik a kölcsönös kapcsolattartás működtetésére és az információcsere fenntartására.

A kapcsolattartás formái:

- a tanítónők meghívása a gyermekekkel való ismerkedésre,
- az iskolai tanévnyitó ünnepségen való részvétel,
- iskola bemutatkozása a tanköteles gyermekek szülei számára (teadélután)
- az óvodásoknak szervezett Mikulás túra során az alsó tagozatos diákok, tanítójuk aktív részvétele

Kapcsolat az egészségügyi szolgálatokkal

Kapcsolatunk folyamatos és rendszeres. A gyermekorvos és a védőnők végzik a gyermekek egészségügyi szűrését, amelyre az orvosi rendelőben kerül sor, ahová a szülők viszik el gyermekeiket. A státusz vizsgálatokat ők adják ki. Amennyiben a gyermeket A Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálathoz, vagy területileg illetékes Szakértői Bizottsághoz irányítja az óvoda, az 5. életévi státusz vizsgálati eredményt csatolni szükséges. A gyermekorvos szakorvoshoz irányítja a szülőket, ha további vizsgálatokat tart indokoltnak. A gyermek betegsége esetén gyógykezeléséről az orvos és a szülő dönt, az óvodai hiányzást az orvos, vagy szülő igazolhatja. Az esetleg előforduló fertőző megbetegedések idején javaslatot ad a megelőzésre és a fertőzés további terjedésének megelőzésére.

Baleset, egészségügyi vészhelyzet esetén a gyermekorvossal vagy mentőkkel vesszük fel a kapcsolatot.

Évente fogorvosi szűrés segítségével kapnak tájékoztatást a szülők gyermekük szájhygiénájáról, a fogak állapotáról, a szükséges teendőkről.

Az óvodai dolgozók a törvényi előírásoknak megfelelően csak a munkakörüknek megfelelő egészségi állapotban dolgozhatnak. A munkaköri alkalmasság megállapítása az üzemorvos feladata, melyet évente felülvizsgál. A tüdőszűrés mindenki számára évente egy alkalommal kötelező.

A kapcsolattartás formái

- egyeztetés, aktualitások megbeszélése telefonon, emailben, személyesen
- az óvodai szűrések, ellátások során hely, idő biztosítása
- baleset, egészségügyi vészhelyzet esetén telefonos segélykérés és személyes együttműködés

Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal

A helyi gyermekjóléti szolgálattal szoros kapcsolattartásra van szükség a gyermekek és családok védelme érdekében. A kapcsolattartás rendjét a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza. Közvetlen és rendszeres kapcsolatot az óvoda vezetője és a megbízott gyermekvédelmi felelős tart.

A kapcsolattartás formái:

- folyamatos jelzőrendszer működtetése,
- éves munkaterv egyeztetetése,
- az óvodai gyermekvédelmet koordináló óvodapedagógussal való rendszeres konzultáció.

Kapcsolat a gyermekek szűrésében, diagnosztizálásában, fejlesztésében résztvevő partnerekkel (Szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálat, képességvizsgáló bizottságok, Halásztelki EGYMI)

Az intézményünkbe járó gyermekek fejlődését folyamatosan megfigyeljük, dokumentáljuk. Abban az esetben, ha az egyéni képességek, vagy szociális, esetleg érzékszervekkel kapcsolatos nehézségeket tapasztalunk, amelyeket óvodai csoporton belüli megsegítéssel, fejlesztéssel nem sikerül rendeznünk, szakemberhez irányítjuk a gyermeket. A Pedagógiai szakszolgálat vizsgálatához a megfelelő nyomtatványokat kitöltve a gyermek vizsgálatát indítványozzuk. (Mindenkor a szülő beleegyezése szükséges!) A szülő viszi a gyermeket az előre egyeztetett időpontban megvalósuló vizsgálatra. Az eredményről az óvoda -a törvényi előírásoknak megfelelően- tájékoztatást kap, BTMN státusz esetén szakvéleményben foglaltaknak eleget kell tennie.

Kapcsolatban állunk a szigetszentmiklósi Pedagógiai Szakszolgálattal. Szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottságokkal is. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását a szakértői véleményben foglaltak alapján a Halásztelki EGYMI gyógypedagógusai végzik.

A kapcsolattartás formái:

- az intézmények közti hivatalos dokumentáció formájában

- személyesen az érintett gyógypedagógussal, pszichológussal, vagy más szakterületen munkálkodó szakemberrel (pl. mozgásterapeuta, tehetséggondozó, Nild terapeuta stb)
- helyszíni pszichológiai, logopédiai vizsgálatok,
- tanácsadás a pedagógusoknak, szülőknek,
- a gyermek szükség szerinti pszichológiai megsegítése, fejlesztő tevékenységeken való részvétele

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A nevelőtestület fontosnak tartja, hogy a gyermekek sokszínű kulturális élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodjanak. Ennek érdekében megragadjuk a környezetünkben adódó lehetőségeket. Színházi és bábelőadásokat, zenei előadásokat, táncházat látogatunk, alkalmi kiállításokat tekintünk meg. A színvonalas kulturális programok kapcsán kapcsolatot ápolunk a Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtárral.

A kapcsolattartás formái:

- telefonos, e-mailben, vagy személyesen történő kapcsolatfelvétel, konzultáció
- színház és bábelőadások
- könyvtár látogatás
- táncház
- óvodai események, programok lebonyolításához terem- és eszköz bérlet a Márai Sándor Közművelődési Intézménytől

Kapcsolat a fenntartóval

Rendszeres kapcsolatot tartunk Halásztelek Város Önkormányzatával, mely meghatározza és biztosítja munkánk feltételeit. A törvények, rendeletek egyértelműen megfogalmazzák, hogy a fenntartó milyen ellenőrzési, beszámoltatási kötelezettségeket ró az intézményre. Ezeknek a kötelezettségeknek óvodánk igyekszik úgy eleget tenni, hogy teljes kép alakuljon ki az óvodai nevelésről, a nevelés feltételrendszeréről.

A kapcsolattartás formái:

- az önkormányzat, óvoda igazgató konzultációi
- beszámolók, testületi ülések
- évente legalább egy alkalommal rövid műsorral kedveskednek óvodásaink a Polgármesteri Hivatal dolgozóinak
- a polgármester, lehetősége szerint részt vesz az óvodai nevelési év főbb eseményein
- Az önkormányzat virággal kedveskedik az óvodai női alkalmazottainak nőnapon és pedagógus nap alkalmával
- Az önkormányzat, az intézményünkben kimagasló munkát végző dolgozóját - évente egy alkalommal - pedagógiai díjban részesíti
- Az óvodai nyílt napokra meghívjuk a fenntartót, hogy betekintést nyerjenek az óvoda mindennapi életébe

IX. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Kiemelt jelentőségű, mert az egész személyiséget fejleszti. Az élményt adó tevékenység az egész személyiséget fejleszti. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

- Nincs célja, mert a gyermek magáért a játék öröméért játszik, de mindig van eredménye:
- a gyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait megjeleníti, s ezáltal megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes vagy kellemetlen élményeit,
- ismeretet szerezhet a környező világról, sőt a világegyetem egészéről is,
- tájékozódó, a pszichikumot a kreativitást fejleszti és erősíti
- életszükséglet, lélek megnyilvánulás, mely lehetővé teszi, hogy a gyermek feloldja a lehetőségei és vágyai közti ellentmondásokat,
- kísérletezésre, emberalakító tevékenységre ad lehetőséget,
- a gyermek, a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket,
- megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játéktevékenység lehetővé teszi, hogy nem csak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során. Legfőbb célkitűzéseinket szem előtt tartva, olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki, melyek később a társadalomba való beilleszkedést segítik elő. Gondolunk például a társakkal való együttjátás kialakulására, a játékon belüli önállóságra, a másik gyermek játékának tiszteletben tartására, a kezdeményezőkézség kibontakoztatásának lehetőségeire, a mások mozgósításának képességére, az alá- és fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítására egy-egy játéksituációban.

- A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel, vagy tárggyal helyettesíti azokat.
- A játék hatással van a pszichés, motoros, szociális személyiség komponenseikre is.
- Játéktevékenység közben felfedezi környezetét, felismeri önmaga korlátait.
- Fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmek világa, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata.
- Fejlesztő hatással van a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőképességre is.

Minden gyermeki megnyilvánulás - beleértve a játékot is - felosztható spontán és általunk irányított tevékenységre. Fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ez nem jelenti azt, hogy nincs szükség az általunk kezdeményezett vagy irányított játékokra, hiszen köztudott, hogy a kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Először utánoszható mintát adunk a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társak maradunk, illetve segítők, kezdeményezővé válunk, ha a játékfolyamat elakad. Jelenlétünk lehetővé teszi a gyermekek közti játékkapcsolatok, valamint a kommunikáció alakulását is.

Csupán a helyes arányok betartására kell figyelni. A nevelési folyamat intenzív képességfejlesztő jellege attól függ, hogy milyen mélységben vagyunk képesek a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni.

Az óvodai időbeosztás, napirendben megjelenik a játék és más játékos tevékenységszervezés kiemelt jelentősége. A játék során az óvodapedagógus tudatosan alkalmazza a képességfejlesztés változatos módszereit, ezáltal a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztésén túl a szokás és normarendszere is megalapozódik.

A gyermek játékának támogatása

Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában.

Az óvodapedagógus teremti meg a játékhoz szükséges feltételeket. A játék folyamatában tudatos jelenlétünk, a gyermeki igényekhez igazodó szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióinkkal segítjük az elmélyült, tartalmas, élményt adó, kreatív játék kibontakozását. biztosítja, élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. A játékban a gyermeki személyiség kiteljesítésére törekszünk.

A szabad játék érvényesülésére érdekében biztosítjuk a megfelelő helyet, időt, eszközöket, a támogató felnőtt jelenlétét, továbbá a

- játszótárs választást,
- ösztönözzük és támogatjuk a kreativitást,
- szinkronizáljuk a gyermekek játékkal kapcsolatos elképzeléseit,
- nyomon követjük a gyermekek aktuális fejlettségét, egyénre és csoportra szabott, indirekt módszerekkel megvalósítható fejlesztési feladatokat tervezünk (társas kapcsolatok formálása, az együttműködés tartalmának fejlesztése, önértékelés, önérvényesítés, önbizalom erősítés)
- törekszünk a konfliktushelyzeteket megelőző jeleket észrevenni, és időben, tapintatosan belépni a szituációba, mint szereplő, aki segít, majd kilép, mintha ott sem lett volna,
- a probléma megoldását úgy alakítjuk, pl. egy kérdésfeltevéssel, hogy a gyermekeket egy általuk megtalált, új folytatási lehetőségre vezetjük, azt az érzést keltve, hogy ők uralják saját játékukat – s ez így is van!

A játék kicsiben maga az élet. Az, amit a gyermek érzékel, megért és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból.

Az életre nevelés is a játékból indul ki, és annak segítségével teljesebbé válhat.

Éppen ezért biztosítjuk a különböző játékformákhoz

- gyakorló,
- konstrukciós,
- szimbolikus,
- szerep-,
- és szabályjátékhoz –

szükséges feltételeket, mint megfelelő

- hely,
- idő,
- egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagok, játékszerek
- csoportléggkör,
- élményt adó tevékenységeket.

A játékformák értelmezése

1. A gyakorló játék magáért a funkcióért van. Ez a funkcióöröm. Az ismétlés öröme újabb cselekvési kényszert vált ki.

2. A konstruáló játékra, a „valamit utánozni” a jellemző, miközben aktivizálódik a fantáziája és ügyesedik a finommozgása is.

Ha a gyermek épít, konstrukciós játékot játszik, tevékenysége semmiféle „irányítást” nem igényel. Amit igényel, az a szerető, szeretett felnőtt állandó jelenléte.

Elég, ha „csak” figyelünk, nem érdeklődünk, nem fontoskodunk. De mindig készen állunk arra, hogy új lehetőséget kínáljunk ha kell, megmutassuk a helyes technikát. Azt, hogy melyik eszköz mire való, hogyan lehet azokból építeni, alkotni.

3. A szimbolikus játék az a játék, melyet a gyermekek főként egyedül játszanak, olyan a témája, mint a szerepjátéknak, mert az életből vett élményekről szólnak, ha kell hozzá egy személy, az pl. egy maci vagy egy baba... lehet.

4. A szerepjátéknál viszont már megjelenik a társigény. A szerepjáték, szituáció vállalása partnerrel.

5. A szabályjátékoknak előre meghatározott, pontos szabályai vannak. A játékban megjelenik a versengés, a győzni akarás. A szabályjáték feltétele, hogy a gyermek a szabályokat megértse, ezekhez igazodni tudjon.

A játék örömét a szabály önkéntes vállalása és betartása adja. Az ilyen jellegű játékok igénylik a felnőtt jelenlétét, segítségét, irányítását a szabályok megértetése, az egymáshoz való alkalmazkodás, a kudarcátűrés, az egészséges versenyszellem kialakítása érdekében.

A játék feltételei

Hely

A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakoztatása érdekében a csoportszoba és az óvoda egyéb adottságainak figyelembevételével (közös terek, egyéni játékokra alkalmas terek, nagyobb és intimebb terek, zajos és csendesebb tevékenységek tere) történnek. A játékhoz szükséges terek kialakításának szempontjai:

- biztonságos legyen,
- a gyermekek igényeihez alkalmazkodjon,
- változtatható, rugalmasan átalakítható,
- esztétikus, és egyszerű,
- fantázia kibontakoztatására, kreativitásra inspiráló,
- élményszerzésre lehetőséget biztosító legyen.

Tematikus játéktérületek:

Családi játékok tere – babaszoba, konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel.

Pihenő tér - nyugalmas hely könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel.

Építő – közlekedő játékok tere különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, állatokkal, a természetes és elképzelt környezet felépítését szolgáló eszközökkel.

Rajzolás, festés, gyurmázás, kézimunka, barkácsolás helye megfelelő anyagokkal, eszköztárral.

Gyakorló (konstruáló), egyéni fejlesztő és társas játékok – nyugalmas hely, elérhető magasságban és megfelelő számban elhelyezett eszközökkel.

Idő

A játék kiemelt jelentősége a napirendben, az időbeosztásban mutatkozik meg. A nyitvatartáshoz mérten a legtöbb időt a játék kapja.

Biztosítjuk a tartalmas idő felhasználási lehetőségek közti szabad választást. (öntevékenység, döntés)

Játékeszközök

Az óvodában használt játékszerek kiválasztása, megválogatása a mai kor játékipiacán nem egyszerű. Megválogatásában arra törekszünk, hogy tükröződjön igényességünk.

A megfelelő készen vett játékeszközök mellett, az aktuális játékhoz, a megismert egyéni élményekhez a gyerekekkel közösen készített eszközöket is felhasználjuk. Gondoskodunk a családi élet pozitív elemeire emlékeztető tárgyokról.

Bármi, ami a gyermek kezébe kerül, játékeszközzé válhat, a készen vásároltaktól egy fadarabig vagy apa kalapjáig. Ezek nevelő értéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen. Megerősítik annak átélését, hogy a nem pénzen vett játék is jelenthet örömet, nem beszélve a kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés jelentőségéről.

A jó játékeszközök:

- ösztönzik, motiválják, gazdagítják a gyermekek elképzeléseit, segítik elgondolásaik megvalósítását, részben tárgyai magának a játéknak, bármire felhasználhatók,
- fontosnak tartjuk, hogy igazodjanak a gyermekek életkorához, az egyes gyermekek játékszükségletéhez, segítsék elő a sokoldalú fejlődést, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsenek,
- legyen szép, játékra hívó, biztonságos,
- legyen belőlük elegendő, de ne túl sok.

Tematikus játékszerek:

Babakocsi, kisautó, babaruha, konyhai edények, doktoros, fodrászos játék kellékei valamennyi csoportban szükségesek, növelik a gyermekek játékkedvét, elősegítik tartalmának gazdagodását. Közkedvelt játékszer az igazi, (már nem működő) telefon, igazi edények, igazi babaruhák stb. A fantáziát megmozgató eszközök – a királylány, a boszorkány ruhája, kalapja, a varázspálca, a lovagi felszerelés, különböző jelmezek, fejdíszek. Ezek teszik lehetővé, hogy a gyermekek játékában megelevenedhessenek a mesehősök, a felnőtt mindennapok eseményei. A pótolhatatlan sok-sok kellék: táska, kalap, korona, kendő, palást, sisak, ékszerek stb. teszik igazán jóízűvé a játékot.

A gyermeki fantázia kibontakozását leginkább a különböző természetes anyagok segítik: kavicsok, termések, magok, gyékény, kukoricacsutka, csuhéj, bőr, gyöngy, rongy, fa, papír, gyapjú stb.

A különböző részképesség fejlesztő játékokra ugyancsak szükség van, célszerűen megválogatva.

Társasjátékokra, családjátékok eszközeire, memória játékokra, mozgásos játékok eszközeire, a gyerekek igényeihez igazodva, hatását nem eltúlozva.

Az építőkockák, faanyagok, dobozok különböző méretben, formában, kiváló építőanyagok, a mindennapok kellékei.

Csoportléggör

A tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat és mintát adó, segítő, támogató jelenlétünk, potenciális partnerre tesz bennünket a játékban. Az óvodapedagógus megfigyeli a gyermekek játékát, igényük és kívánságuk szerint bekapcsolódik a játékukba, illetve ha szükséges, -mert a játék elakadt- segítő, kezdeményező szerepet vállal fel, ötletadással továbbfejleszti azt. A tudatos jelenléttel segítjük a gyermekek közti játékkapcsolatok kialakulását.

Feladatunk, a beleélő figyelem és az együttérzés. Hihetően, őszintén érteni, hogy a gyermek mit csinál, mit tesz, milyen érzéseket, érzelmeket mutat.

Ha megértjük, tudni fogjuk, mire van szükség:

- Jelenlétünkre, ráfigyelésre, beszélgetésre, elismerésre, bátorításra, egy-egy cinkos pillantásra?
- Ajánlásra, javaslatra, megerősítésre?
- Segítségre a tárgyak cipelésében?
- Segítségre a szükséges kellékek elkészítésében?
- Békítésre, egyezkedésre, vagy az ettől való távolmaradásra?
- Az együttes játéokra?

Ez előre nem tudható, nem meghatározható. Főleg nem tervezhető, hisz a gyermek többnyire nem tervez, a pillanat határozza meg, éppen mit és hogyan fog játszani.

Részt is lehet venni benne, ha kéri, vagy ha kérjük és bekegyeznek.

Jókor ott lenni, együtt játszani jó és fontos!

Viselkedésünk, reagálásunk akarva-akaratlanul a legfőbb minta a gyermekek számára.

Egyénre szabott, differenciált módszereket alkalmazunk.

A közösségi élet és a játék szabályait, normáit a gyerekekkel közösen formáljuk.

A gyermeki véleménynyilvánítást és döntőképesseget erősítjük, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire, mert a játék során adódhatnak konfliktusok. Nem kell rögtön igazságot tenni!

Segíteni lehet, sőt kell, ha szükséges, de nem mindenáron. Megértéssel, személyre, adott helyzetre szabottan. Természetesen közbe kell avatkoznunk, ha a gyermek önmagát vagy társait bántja, veszélyezteti. Ilyenkor, akár le is kell állítani a játékot. Saját példánkkal elősegítjük, hogy a gyermekek is érzékennyé váljanak társaik érzelmeinek felfogásában, elgondolásaik megértésében, elfogadásában, egymáshoz való viszonyuk alakulásában.

Élményszerző lehetőségek

Külön szót érdemel még az élmények szerepe a gyermek játékában. A tapasztalás maga az esemény, az élmény, ami ebből megmarad.

Az esemény, legyen az a családból, a gyermek környezetéből vagy az óvodai társakkal átélt, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A gyermekek az

eseményt saját személyiségükön keresztül szűrik át és csak annyit játszanak el belőle, ami, mint élmény megmarad bennük.

A különböző szituációk, események megteremtése tudatos, átgondolt munkát feltételez. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. A gyermek spontán tapasztalatszerzése éppen olyan fontos, mint az általunk irányított, megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek a tapasztalataikat élményszerűen, többféle tevékenység és megtapasztalási lehetőséggel szerezzék meg.

Verselés, mesélés

A mese pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, a gyermek világképének alakulásában. A versben a játék, a szöveg és a dallam, a mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot. A mondókák, dúdolók és a versek is hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A verselés, mesélés szervezeti formái

A gyermekek számára az élő beszéd, az elmesélés, mesélés alapszükséglet, mely során szociális kapcsolatai, ismereti, képzeletvilága és még számos képessége fejlődik. Áthatja az óvodai életet. Az óvodapedagógusok tudatosan megragadnak minden alkalmat (spontán és tervezett alkalmak) a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, mondókák, versek, mesék beépítésére a mindennapos tevékenységekbe. (Ilyen spontán lehetőség például, ábrázolás közben, udvari játék során, séta alkalmával stb.) A verselés, mondókázás, különböző ritmusok mondása mozgással, ábrázolással kötve megjelenhet bármikor az óvodai élet során, hiszen ez segíti a tanulási tartalmak bevésoedését, és az élmény alapú tanulást és teret ad a gyermeki önkifejezésnek.

A mese varázsához azonban elengedhetetlen a csend, a figyelmes befogadás. Éppen ezért a körülményeket úgy alakítjuk ki, hogy a verselés, mesélés élményét megfelelő környezetben és nyugodt légkörben élhessék át az óvodások. Az óvodapedagógus a ráhangolódáshoz, a megfelelő hely és légkör kialakításához, a versek, mesék befogadáshoz különböző hívogató ritmusokat, szokásokat alakít ki, amelyek felkeltik a gyermekek figyelmét, bejósolhatóvá teszik a gyermekek számára a közelgő, élményt adó tevékenységet. A gyermek a mesehallgatás során - a játéktevékenységhez hasonlóan- eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, ezért kötetlenül, bármikor megvalósuló tevékenység.

A mese és vers kiválasztásának szempontjai

A mondóka, vers, mese választáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

A gyermekekkel megismertetett versek, mesék kiválasztása alapos felkészülést igényel, hiszen:

- ízlésünk erősen befolyásolja a gyermekek irodalmi ízlésének alakulását
- élményt adó, értékközvetítő, kreativitást serkentő, pszichikus folyamatokat generáló tevékenységet biztosítunk általuk.

A mesék, versek hatása:

- formálódik a gyermek világképe,
- a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és eleven, belső képvilágot jelenít meg
- élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- szemléletmódjának és világképének alakítására.
- Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál.
- A mese tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódot ad
- a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese- és vers kezdeményezésének anyagát a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséi adják, de kiválasztása a mi kezünkben van.

A versek, mesék kiválasztásánál figyelembe vesszük:

- az óvodába kerülő kisgyermek életkori sajátosságait, érdeklődését, a csoport fejlettségét, összetételét,
- a spontán verselések, mondókázások során a gyermekek által már ismert (otthonról hozott) mondókákat elevenítjük fel, ezáltal a többiek is megismerik azokat,
- az egyszerű mondókákat, meséket, nyúlfarknyi rögtönzött történeteket, halmozó láncmeséket, az állatok beszédének dramatizálását, az egyszerű állatmeséket helyezük előtérbe, mert szeretik hallgatni, az ismétlések, alliteráló kifejezések miatt,
- megismertetjük őket az évszakokhoz kapcsolódó, azok hangulatát idéző és az ünnepek köszöntését segítő mesékkel, versekkel,
- a mindennapi mese- vershallgatáson kívül a gyerekek a délutáni pihenés megkezdésekor is hallgatnak mesét, ez megnyugtató, a pihenésre ráhangoló hatást jelent számukra,
- a csoportszobában állandó helye van a mese- vershallgatásnak, bábozásnak,

- kialakul egy sajátos, mesét hallgató viselkedésmód, az odafigyelésen kívül várja a gyermek a rendkívülit, a csodálatosat, és kilép a hétköznapiakból,
- a szabad meseválasztás lehetőséget teremti, hogy legyenek kedvenc meséik, melyeket a délutáni pihenés előtt is, vagy spontán módon kérhetnek,
- célunk, hogy egy-egy mesét többször halljanak, melynek következtében újra és újra átélhetik a mese okozta élményeket,
- az óvodáskor vége felé a tartalmát tekintve a mesék, versek történetei a tágabb környezetről szólnak - erdei állatok élete, az utca, a család, a gyermekek világa a téma,
- a bonyolultabb tréfás állatmesék, a tündérmesék, néhány kiváló író meséje, elbeszélése, meseregénye is elmondásra kerül,
- a dramatizáláshoz sokszor hallott, rövid jellegzetes szófordulatokat tartalmazó meséket tervezünk,
- lehetőséget biztosítunk az ismert mesék egyes jeleneteinek megváltoztatására, ezzel teret engedünk a drámajáték kibontakozásához,
- ösztönözzük a gyermekeket, hogy saját meséket, verseket alkossanak, ezeket mozgással, ábrázolással jeleníthessék meg, így is fejlődik az önkifejezésük, alkotó képzeletük,
- lehetőséget adunk nyilvánosság előtt való bemutatkozásra azoknak a gyermekeknek, akik örömmel vállalják ezt.

Bábozás

A verselés, mesélés mellett a bábjátékot kiemelt fontosságúnak tartjuk. A bábozás, bábjáték az óvodáskorú gyermek kedvelt tevékenysége, hiszen:

- képszerű, mozgásra épül a cselekménye, művészi erejű, érzelmi jellegű,
- a gyermek azonosul a bábbal, közben kiélheti elfojtott vágyait, indulatait, különösen akkor, ha cselekvője a játéknak,
- bábjáték segítségével megismerjük a gyermekek fejlődését, megismerő- és alkalmazkodóképességét, szociális érettségét,
- nevelési helyzeteket oldhatunk meg a bábbal,
- motivációként használhatjuk a bábót,
- a befogadás ideje alatt a báb használata segíti a gyermek beilleszkedését az óvodai csoportba,
- az óvónő bábokkal való bánásmódja mintául szolgál a gyermekeknek,
- nagycsoportosoknál bábkészítésre motiválhatnak kedvenc verses meséik, meséik.

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei anyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Fontosnak tartjuk a hagyományörzést, a népi dalanyag átörökítését.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközeivel, korosztályi sajátosságokra építve.

A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. A népi játékok, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitás kibontakoztatásának. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, verselés.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc nem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára, a gyermek mindennapi tevékenységének része. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására, táncra. A gyermekek az óvodapedagógus mintáját követve, spontán utánzással sajátítják el az ének, zene, népi játékok, és táncok tartalmi elemeit. A komplex foglalkozásokon lehetőség van arra, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez mértén tapasztalatokat szerezhessenek, gyakorolhassanak, elmélyítsék ismereteiket; ezen kívül alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés az óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A népi játék, gyermekdal, néptánc és zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is figyelembe vesszük.

A készségfejlesztés területei

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklési készség fejlesztése

- hangterjedelem (hangkészlet bővítésének fokozatai: (sz-m, -l, -d, -r, -f ...),
- abszolút hangmagasság (D' – D''),
- normál tempó (korosztályonként gyorsuló),
- dalanyag kiválasztás.

A zenei hallás fejlesztése

- akusztikus hallás – hangmagasság, dinamika, hangszínelismerés,
- belső hallás – dallamfelismerés, dallambújtatás.

Ritmusérzék fejlesztése

- az egyenletes lüktetés kezdetektől fogva,
- mondókák, dalok ritmusa,
- a lüktetés és a ritmus összekapcsolása (nagy csoportban) – ritmuskiemelés, -ritmus-visszhang játék,
- az egyenletes tempóérzékelés,
- ritmushangszerek használata – gyermekhez méretezve, lehet saját készítésű is,
- mozgáskultúra – a gazdag néphagyományt és annak mozgásanyagát megtartva kell tanítanunk az énekes játékokat,
- az óvodások alkotó kedvére alapozva találhatunk ki új mozgásmotívumokat,
- a gyermek-néptánc a felnőtt minta spontán utánzásával alakul ki.

Zenei alkotókészség fejlesztése

- a gyermek kitaláló és önkifejező törekvésére építve, ismeretlen dalok, klasszikus zenék hangulatának mozdulatokkal való kifejezése,
- zenei kérdés-felelet játék,
- ismert szövegre dallam kitalálása,
- ismert dalhoz játékos mozdulatok, új játék kitalálása

Zenehallgatás

- az óvodapedagógus tarsolyából kerüljön ki olyan zenehallgatási anyag és olyan meggyőző erő, amivel a nemzeti kultúra értékeit az életkornak megfelelő szinten mutathatja meg,
- hangszeres muzsikálás, felnőttek közös éneklése (kánon, többszólamú dalok),
- zene megosztó felületekről klasszikus, főleg zenekari darabok, népzenei felvételek, kortárs szerzők műveinek hallgatása

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A művészi tevékenységek sorában fontos szerepe van a vizuális tevékenységeknek. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermeki alkotó tevékenység jellemzői:

- a belső képek gazdagítására épül,
- a gyerek egyéni fejlettségéhez és képességeihez igazodik,
- segíti: a képi-plasztikai kifejezőképesség,
- a komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását,
- a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését,
- a gyermek tér-forma és szín képzeinek gazdagodását, annak képi kifejezését,
- a gyermekek térforma és szín képzeinek gazdagodását
- képi gondolkodásuk fejlődését,
- esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán lehetőséget van. Változatos eszközöket biztosítunk, megismertetjük a gyermekeket azok használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, a festés, a mintázás és a kézi-munka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival. A környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés érdekében igyekszünk minél több kreatív felhasználási módot megismertetni a gyermekekkel. Az újrahasznosításra, többször használatos dolgok és természetes anyagok használatára törekszünk.

Feladataink:

- olyan esztétikus környezet kialakítása, amely biztosítja az esztétikai élmények befogadását.
- megfelelő eszközök elhelyezése olyan helyen, hogy bármikor elérhető legyen a gyermekek számára,
- az óvodáskor elején a gyermekek megismertetése a könnyen kezelhető rajzeszközökkel, ezek helyes használatával, nagy felületen történő nyomhagyás, firkálás lehetőségének megteremtése,
- a rajzkészség továbbfejlesztéseként a rajzolt formák gazdagítása, díszítése, később a ceruza, zsírkréta használatának bővítése még színesebb élményrajzok megjelenítése,
- ismerkedés a só-liszt gyurmával, alaptéchnikák elsajátítása (gyúrás, gömbölyítés, lapítás, sodrás, csípés), – ezek gyakorlása, a formák megnevezése, később előre meghatározott formák kialakítása, gyakorlás szabadon, illetve kisebb figurák, gyümölcsök, állatok, témák megformálása,
- egyéni képességeknek megfelelően emberforma mintázása, jellemző arányok megjelenítése,
- az anyag megismerése, formálhatósága, agyagozás próbálgatása,

- felületfestés technikájának megismerése, gyakorlása, festéssel kapcsolatos fogások gyakorlása,
- színek bővítése, kitartó, gondos, tiszta munkára való törekvés, festés elképzelés alapján, szabadon – színek komponálása, érdekes technikák felhasználása,
- nyomattechnikával a nyomhagyás öröme,
- sorminták, díszítő elemek megjelenése, a saját elképzelés megjelenése,
- ismerkedés a barkácsolással, majd bővebb ismeretek szerzése, megfelelő eszközhasználat, kollektív munkák készítése – természetes anyagok felhasználásával,
- tépés – gyűrés – vágás – ragasztás,
- ismerkedés a hajtogatás művészetével,
- ismerkedés a népi kismesterségek alapjaival,
- varrás, szövés, fonás, csuhéfonás, gyöngyfűzés – szövés, gyertya készítés
- a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása
- a tehetségek felismerése

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A gyermekek természetes mozgását (kúszás, mászás, csúszás, járás, futás, szökdelés, ugrás, egyensúlyozás) és alapvető testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) fejlesztik a mozgásos játékok, ezért a testi fejlesztés lényeges eleme az óvodai nevelésnek. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését is elősegítjük.

Ezen a területen is fontos a differenciálás, hiszen nem rendelkeznek a gyermekek egyforma képességekkel. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgások, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, melyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítünk elő. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

Az óvodai élet minden napján biztosítjuk az aktív szabad játék mellett a hangsúlyosan megjelenő irányított mozgásos tevékenységeket, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség) fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A mindennapos testmozgás szervezésének, megvalósításának lehetséges szinterei:

- csoportszoba
- tornaszoba
- óvoda udvara

Feladataink:

- minden nap, változatos mozgáslehetőség biztosítása
- a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztése
- irányított testmozgásként a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok -kiemelten a néptánc
- természetes mozgásformák gyakoroltatásával fejleszteni a gyerekek ügyességét, gyorsaságát, állóképességét, erejét,
- felkelteni a gyerekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatjuk őket az együttes mozgás során, kielégítve ezzel természetes mozgásigényüket,
- a mozgásformák gyakoroltatása, melyek közben, pontosabbá válik a gyermekek mozgásérzékelése, téri és időbeli tájékozottsága, mozgáskoordinációja,
- fejlődik önállóságuk, közösségi magatartásuk, leleményességük és kezdeményezőképességük,
- örömhöz és sikerélményhez jutnak,
- megszeretik, és mindennapi igényükké válik az esztétikus, szép mozgás,
- fejlődik a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett kis- és nagymozgásuk.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A valóság felfedezése során törekszünk arra, hogy a gyermeknek pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A természet szeretetére kívánunk nevelni példamutatással, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával. Azt szeretnénk erősíteni, hogy minden összefügg egymással, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás alapozására, alakítására. Ez képezi majd az alapját a természet szeretetének, s majd a Földről való tudatos gondolkodásmód és felelős, környezetbarát cselekvésnek. Nevelésünk célja az, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy aktivitásuk és érdeklődésük felkeltésével, irányításával tapasztalatokat szerezzenek a szűkebb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Megismerjék és megértsék a világot a maga egészében. Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermekeket azzal a környezettel, amelyben élnek, felhívni figyelmüket annak értékeire és szépségeire. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A külső világ tevékeny megismerése összetett és folyamatos, ezért a tevékenységekben megvalósuló tanulást spontán és tervezett helyzetek kihasználásával, játékos tevékenykedtetéssel és komplex foglalkozások során valósítjuk meg. A komplex foglalkozásokkal lehetőség nyílik egységben megmutatni és érzékelteni azt, ami a valóságban is egységben van jelen. A komplexitással, a több érzékszervi tapasztalatszerzéssel az életben megmutatkozó sokszínűségeket és az összefüggéseket is érzékelhetőbbé, „láthatóbbá” tesszük a gyermekek számára. A sétákon, kirándulásokon, az óvoda udvarán és kertjében vagy az elősarokban végzett megfigyelések, tevékenységek értékes tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a természetben végbeműnő folyamatokról és összefüggésekről.

A komplex foglalkozások magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami támpontot nyújthat a gyermekeknek a környezetükben való eligazodáshoz, a szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A környezetvédelem a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már a gyermekek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe. Az óvodában felkészítjük a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk. Megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Így megtanulják ezek szeretetét, védelmét, átörökítését.

A környezettel való szoros kapcsolat elősegíti a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

Az óvodapedagógus feladata a külső világ tevékeny megismertetése során:

- a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzéshez, ismeretek rendszerezéséhez, a környezetkultúra és a biztonságoséltvitel szokásainak alakítására megfelelő
 - helyet
 - időt
 - eszközöket,
 - elegendő alkalmat biztosítson.
- olyan feltételeket teremtsen, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat szerzését a természetben,
- adjon megfelelő eszközt és lehetőséget a természetben való folyamatos tevékenykedéshez,
- tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi, szűkebb és tágabb környezetükből,
- a foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezze meg,
- biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok és virágoskert működjék
- olyan problémahelyzetek elé állítsa a gyermekeket, ahol lehetőségük van megoldások kutatására, önálló véleményalkotásra, döntési képességeik fejlődésére, ez ismétlés a fenti szövegből, de ide összegzés szerűen szerintem illik
- a gyermeki tevékenységek során alkalmazza az elemi tudományos megismerés módszerét, melynek során a gyermekek megfigyeléseket, vizsgálódásokat, összehasonlításokat, kísérleteket, méréseket és kutakodásokat végezhetnek,
- segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását
- döntési képességeinek fejlődését -a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában-
- helyezzen nagy hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, és a
- a környezettudatos magatartás alakítására.
- A környezettudatosság és a környezetvédelem szempontjait figyelembe véve tervezi és valósítja meg az óvodapedagógus a megfelelő tárgyi környezet kialakítását. Figyelembe veszi a fenntartható fejlődés lehetőségeit.

Feldolgozásra javasolt témák:

- a természetsarok növényeinek, kisállatainak gondozása, fejlődésük folyamatos figyelemmel kísérése,
- a begyűjtött növényi részek, természeti kincsek felhasználási lehetőségeinek megismerése,
- az udvar növényeinek felfedezése, fejlődésük figyelemmel kísérése, gondozásuk,
- rovarok, bogarak, madarak megfigyelése, gondoskodás a madarakról,
- az évszakok változásainak nyomon követése, hatásuk közvetlen környezetünk növényeire, állataira,
- séták alkalmával megismert területek, erdők, mezők, vizek és vízpartok, élővilágának felfedezése, életközösségeinek megismerése, természeti értékeinek megóvása,
- közvetlen környezetünk természeti értékeink megismerése,
- évszakok, hónapok, napok és napszakok megismerése,

- tapasztalatszerzés az évszakok és napszakok változásairól,
- ismeretek, tapasztalatok gyűjtése az állatokról, növényekről
- alapvető közlekedési szabályok gyakorlása,
- vízi, légi, szárazföldi közlekedési eszközök ismerete,
- ismerkedés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságával, lehetőségeivel,
- az újrahasznosítás lehetőségeinek felfedezése,
- közvetlen környezetünk emberi és tárgyi környezetének, kulturális értékeinek megismerése.

Matematikai tartalmú tapasztalatok nyújtása, mint a külső világ tevékeny megismerésének része

Az óvodás gyermek matematikai műveltségtartalma nem választható el a környezet megismerésétől. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

A folyamatosság, és a foglalkozási tárgyak koncentrációja változásokat eredményez a matematikai nevelés területén. Ez a változás nem más, mint a globális matematikai szemlélet következménye.

Felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez nem jelenti azt, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája is létrejön:

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Ezekre a korai tapasztalatokra építhetünk. A folyamatos játékos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt eredményez, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése.

A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megértésére.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők.

Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére. A mi feladatunk az adódó lehetőségek felismerése és kihasználása.

A matematikai tapasztalatok fejlesztik:

- a számlálás, számolás, becslés képességét,
- az összehasonlítást, analízist, rendszerezést, csoportosítást,
- a problémamegoldást,
- a tapasztalatszerző képességeket (érzékelés, észlelés),
- az ítélet alkotásokat,
- a fogalmak megértését, tisztázását,
- szókincset
- a figyelmet, emlékezetet,
- kreativitást.

Feldolgozásra javasolt témák:

- minőségi eltérések megfigyelése, összehasonlítása (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb, vastagabb),
- mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több, kevesebb, semmi),
- mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás, egyesítés),
- azonosság, egyenlőség megfigyelése (ugyanannyi, ugyanolyan, hasonló),
- osztályozás, halmaz alkotás
- becslések, mérések (felület, térfogat, kiterjedések),
- vonalak megfigyeltetése (egyenes, ferde, görbe, zárt vonal),
- sík felületek és formák (kör, háromszög, négyszög),
- térbeli tájékozódás (alá, fölé, mellé, közé, rá, elé, mögé, jobbra, balra),
- testek, tárgyak megfigyelése (gömb, kocka, hasáb),
- tevékenységek tükörrel,
- soralkotások (rendezés meghatározott elvek szerint)
- számlálás

Az óvodapedagógus feladata:

- a matematikai tartalmú tevékenységek megszerettetése, pozitív attitűd kialakítása
- olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítani, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését,
- komplex foglalkozásokon vagy kötetlen kezdeményezéseken játékos formában, a gyermekek ötleteire, igényeire és élményeire támaszkodva fejleszteni a matematikai képességeket,
- a matematikai képességek fejlesztését a mindennapi élet adta spontán matematikai problémák által
- megalapozni azokat a matematikai részképességeket, amelyek, az iskolai élet megkezdéséhez elegendők.

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodáskorú gyermek számára az első időben a munka is játék. Egy-egy tevékenységet nem az eredményért végez el, hanem magáért a cselekvő tapasztalásért, a tevékenységért, s a közben átélt érzésekért, a sikerélményért. A fejlődés egy bizonyos pontján egyre inkább megjelenik az eredményességre való törekvés, mint ösztönző erő. Jó érzéssel tölti el, és további cselekvésre motiválja, mikor rájön, hogy egyre több mindenre képes egyedül. Másoktól függetlenül is képes feladatot- és felelősséget vállalni önmagáért és másokért. Ehhez adnak segítséget a munkajellegű feladatok. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tanulással is kapcsolatban van. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a közösségért végzett munkajellegű tevékenységek eredményeinek tudatosítása, az elvégzett munka jelentőségének megmutatása. Az elvégzett munka elismerésével (saját és mások elismerése is) megóvásával, a közösségi kapcsolatok alakítását és a kötelességteljesítés, felelősségvállalás igényét érezzük el. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszacsatolás a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

Munka jellegű tevékenységek az óvodában

- önkiszolgálás,
- elvállalt napi munka,
- a gyermekek saját személyiségével és környezetük rendben tartásával kapcsolatos munkák,
- óvodapedagógusnak, vagy más felnőttnek való segítség,
- csoporttársakkal együtt, a csoport érdekében elvégzett munkák,
- önállóan végzett alkalmi megbízatások teljesítése,
- társak segítése,
- gyűjtőmunkák,
- környezet, növény, és állatgondozás:
- kerti munka,
- élősarok gondozása,
- játékok rendezése, tisztítása,
- teremdíszítés, rendezés.

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, örömmel és szívesen végzik és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését építéssel szolgálja, mint a személyiség fejlesztését.

Célunk azt elérni, hogy váljon természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges. Mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti. Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami

beépül az óvodai mindennapokba. A közösségi kapcsolatok a kötelesség és felelősségvállalás alakítás eszközének tekintjük, mely a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálást, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá. A gyermekek a magukkal kapcsolatos minden teendőt - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása - a lehető legkorábban próbálják önállóan elvégezni.

A hagyományos értelemben vett naposi feladatokat átértékeljük. A gyermek szabad választásából végezheti. A naposok feladatát úgy alakítjuk, hogy megvalósuljon a naposi munka célja, de a napirend az érintett gyerekek esetében ne váljon szakaszossá. Ebben a szervezeti keretben a másokért végzett munka örömtelivé válik, közben megbizonyosodik arról, mire képes, mit kell még „gyakoroljon”, kivel tud társai közül együttműködni, kitől tud segítséget kérni.

A munka megosztása és végzése során fontos feladatnak tartjuk:

- örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység legyen,
- a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani,
- a munka a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek (pl., kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) fejlesztésének is fontos lehetősége,
- minden gyermek lehetőséget kapjon arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet,
- folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermek méretű munkaeszközöket,
- a munkaeszközök számára olyan helyet alakítunk ki, ahol a gyermekek bármikor hozzáférhetnek,
- bármilyen őket érdeklő munkatevékenységet kipróbálhatnak még akkor is, ha tevékenységi vágyuk és képességeik nincsenek teljesen összhangban,
- arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek,
- a gyermeki munkát, folyamatosan, konkrétan, reálisan, a gyermekeket önmagukhoz mérten differenciáltan értékeljük.
- spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánpótlásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása,
- munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A munka konkrét tartalmát nem tartjuk szükségesnek körülhatárolni, arra azonban mindenütt van lehetőség, hogy a gyermekek tisztán tartsák saját környezetüket, közösen rendben tartsák játékaikat, segítsenek a csoportszoba ártrendezésében vagy maguk díszítsék fel a termet stb. Ez a mindennapokban az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a személyiség fejlődését, fejlesztését az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével támogatja. Nem szűkül le ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az általunk kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Építünk a gyermekek adottságaira, a családban és a tágabb környezetében szerzett tapasztalataira, élményeire, ismereteire.

A gyermekeket a tevékenységi vágy ösztönözi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesznek.

A motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, és komplex formában jelenik meg.

Elsődleges célja a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg. Játék közben szinte észrevétlenül tanulnak. A játék a tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A tanulás szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. Az a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat.

Az önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben, megfelelő mennyiségű és minőségű segítséget adunk, érzelmeket közvetítünk, ösztönzünk és erősítjük az érzelmek, vágyak, vélemények, ítéletek bátor kinyilvánítását (attitűdök erősítése, képességek fejlesztése).

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb. Ezt nem lehet helyettesíteni az egyoldalú intellektuális fejlesztéssel, melynek mértéke és hatása alatta marad a tevékenységek általi fejlesztésnek. A szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés, központi kérdése a tanulási folyamatnak. Elveink szerint kevesebbet, de alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyermekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. A világot komplex módon érzékelik, észlelik, ezért a tanulás során is ebből indulunk ki. Az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatjuk el hozzájuk azt, ami számukra a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

A komplex foglalkozások lényege

- komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek a gyermek szintjén,
- a foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi,
- a foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

Fontos szempontnak tartjuk, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket megszereznek a gyermekek, hatással lesznek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy

- örömmel és önként vegyenek részt ebben a folyamatban,
- érvényesüljön cselekvő aktivitásuk,
- kapjanak lehetőséget, érzékszerveiket mozgósító közvetlen tapasztalásra, felfedezésre,
- fejlődjön kreativitásuk.

A cél az, hogy egyéni képességeinek megfelelő feladatok elé állítsuk őket. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük, hogy valamennyien sikerélményhez jussanak, mely erősíti önbizalmukat, és bátorságot ad az újabb, nehezebb problémák megoldásához.

A szervezett tevékenységek során komplex foglalkozásokkal látjuk leginkább megvalósíthatónak a tevékenységekben megvalósuló tanulást. A komplexitás lehetőségét a megoldandó feladatok globális átlátása miatt, jól biztosítja a témahetekben való gondolkodás. Az óvodapedagógustól tudatos tervezőmunkát, átgondolt szakmai gondolkodást, differenciálást kíván. A pedagógusnak úgy kell a tanulási tevékenységeket terveznie a gyermekek számára, hogy azok minél több érzékszervre hassanak, minél sokoldalúbb játékos tevékenység kapcsolódhasson hozzájuk.

A témahetek lehetőséget biztosítanak az egyéni és a csoportos megtapasztalásra, tartalmazzák az összefüggéseket, kapcsolódási pontokat, elősegítik a differenciálást, a komplexitást, azoknak a szociális technikáknak az elsajátítását, melyek lehetőséget nyújtanak az együttes tevékenykedésre, egymás segítésére, önismeretük, empátiájuk és toleranciájuk fejlődésére.

Témahetek tervezésével a pedagógus megalapozza a gyermekek holisztikus látásmódját, mely a későbbiekben lehetővé teszi az egésztől a részek felé való megismerést, a többi tudományterület összekapcsolását.

Olyan magatartási és életviteli mintákat adnak, mely során a gyermekek, a társadalomért és környezetükért felelős személyiséggé válhatnak.

Olyan alkalmakat teremtenek melyek során, a gyermekeknek lehetőségük lesz elsajátítani a környezet megóvásához szükséges tudást, készséget, értékeket, pozitív érzelmi viszonyt.

Elősegítik a kreativitás, az önálló ismeretszerzés, a kritikus és problémamegoldó gondolkodás képességének kialakulását.

Az óvónők módszertani szabadságát megtartva projectek megszervezése és megvalósítására is lehetőség van.

A tanulás kötött és kötetlen formában is megvalósulhat. Előnyt élvez a mikrocsoportos foglalkoztatás, de megtalálható a frontális, illetve az egyéni cselekedtetés is. Ennek eldöntése teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés. Az óvodapedagógus a

tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Feladataink:

- az életkori sajátosságokat figyelembe véve a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, a gyermek meglévő ismereteire való alapozás
- a sokoldalú több érzékszervre ható tapasztalatszerzés, a kognitív képességek: a figyelem, az emlékezet, a képzelet, a gondolkodás, érzékelés, észlelés, kreativitás fejlesztése
- a tanulási formák biztosítása (az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása)
- a gyermek, egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása,
- játékos cselekvéses tanulás közben a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek megteremtése,
- tanulást támogató környezetben, lehetőséget kínálni olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömét,
- a spontán kialakuló játékos tapasztalatszerzés támogatása, ehhez szükséges feltételek megteremtése,
- gyermeki kérdésekre, és válaszokra építő ismeretnyújtás a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése,
- a feladattudat és feladattartás erősítésével a gyermeket (az egyéni képességeket figyelembe véve) önmagához képest legmagasabb szintre juttatása,
- az egyéni képességekhez viszonyítva értékelni a teljesítményt,
- a visszajelzéseink konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkozzanak, világosak, egyértelműek legyenek,
- az egyéni, pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozását segítjük,
- a mindennapok tevékenységi rendszerében az értelmi és mentális képességeket fejlesztjük
- olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre
- az ismeretanyag tervezésében figyelembe vesszük a fokozatosság elvét, a gyermekek fejlettségi szintjét és attitűdjét
- segítségnyújtás, olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyben a gyermek saját teljesítőképeségét is megismerheti,
- A kooperatív technikák alkalmazása, a differenciálás, valamint a gyermeki önkifejezést elősegítő mozgás, zene, kreatív alkotás lehetőségeinek megteremtése
- indokolt esetben, kritikusan, céloknak megfelelően IKT-eszközök, a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagok, digitális anyagok és eszközök használata
- A kollégákkal, szülőkkel való tudatos, kezdeményező partneri együttműködés, a folyamatos jelzés az értelmi nevelés folyamatában, (intervenciós gyakorlat, a családhoz illesztett segítségnyújtás) az esetleges lemaradások kiküszöbölésére a hátrányok enyhítésére, kompenzálására. (szakember bevonása).

A gyermekeknél felmerülő tanulási, magatartási problémák esetén szükség szerint megfelelő szakmai segítségnyújtást igénylünk.

A gyermekcsoportoknak valamint a kiemelt figyelmet illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a pedagógiai munka mellett megfelelő változatos módszereket alkalmazunk, hosszabb távú fejlesztési terveket dolgozunk ki, és ezeket hatékonyan megvalósítunk. Az optimális fejlesztés érdekében speciális ismeretekkel rendelkező szakemberek bevonásával nevelünk.

A tanulás lehetséges formáit kibővítjük a játékos cselekvéses tanulással, felfedezéssel, és szűkülnek a feladat megoldásos foglalkozások lehetőségei. Elősegítjük, hogy a tanulási folyamatokat átszöjék a kezdeményezések komplex megoldásai (különböző problémahelyzet biztosítása), így az átjárhatóság kap nagyobb szerepet, mely egyre magasabb szintű együttműködést, gondolkodást igényel, ezáltal alkalmassá válik a gyermek a problémamegoldó, önálló gondolkodásra.

X. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az eredményes iskolai munkához testi, lelki és szociális érettség megléte szükséges.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz,
- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás,
- teste arányosan fejlett, teherbíró lesz,
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes,
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére:

- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre,
- a tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez,
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik,
- a téri észlelés fejlett,
- a vizuális és az akusztikus figyelme differenciált,
- fejlett a téri tájékozottsága, és a térbeli mozgása,
- a testsémája kialakult.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal együtt, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről,

- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
- felismeri a napszakokat,
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

- kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg,
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi-lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Feladataink az optimális testi-, lelki-, szociális érettségi szint érdekében:

- egyénre szabott nevelési alternatívák alkalmazása,
- fejlesztési tervek kidolgozása,
- a fejlesztő pedagógusokkal való együttműködés a gyermekek fejlesztése érdekében
- a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben (a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység biztosítása
- feladatok differenciálása,
- kooperatív csoporttevékenységek alkalmazása,
- indirekt módon nyújtott segítségadás,
- a szociális – kulturális eltérések kezelése,

- a gyermekek játékának, mozgáskultúrájának fejlesztése,
- azoknak a képességeknek, készségeknek a megalapozása, amelyek az iskolarendszeren belüli és kívüli tanuláshoz szükségesek,
- hosszabb távon az egész életen át tartó tanulás megalapozása.

További feladatunknak tekintjük:

- az egyéni differenciálás, a gyermekek egyéni képességeinek, terhelhetőségének figyelembevételét,
- a sajátos nevelési igényű gyerekek befogadását elősegítő szemlélet, attitűd kialakítását, fenntartását (pedagógus – dajka – gyerek - szülő részéről egyaránt),
- a sajátos nevelési igényű gyerekekkel való megfelelő bánásmódhoz szükséges korszerű szakmai ismeretek megszerzését, bővítését, gyakorlati alkalmazását;
- a gyermekek megsegítése érdekében folyamatos párbeszéd kialakítását, fenntartását a szakpedagógusokkal és az érintett szülőkkel; szakmai, módszertani megújulást,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek -a szakértői véleményben előírt fejlesztését- a fejlesztőpedagógusi ellátását,
- a gyermekek képességeinek nyomon követését: a kötelező dokumentumokban és a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a fejlesztőpedagógusok képesség feltáró szűrésén keresztül
- az 5-7 évesek körében a képesség szűrés eredményei alapján az óvodapedagógusok által megvalósított egyéni fejlesztést.
- a képesség feltáró szűrés eredményeit szükség szerint a szülők a további egy év óvodában maradás igényléséhez, vagy az óvodapedagógusok a szakértői vélemény iránti kérelem benyújtásához

XI. Az óvoda hagyományai és ünnepei

*„A hagyományt nem ápolni kell,
Hisz nem beteg,
Nem is őrizni, mert nem rab.
Hagyományaink
Csak akkor
maradhatnak meg,
Ha megéljük őket!” – Sebő Ferenc,
a táncházmozgalom életre hívója.⁴*

Az ünnepek, jeles napok mérföldkövek, amelyek a mindennapok állandóságát megtörik, színt visznek az életünkbe, felemelik a lelkünket. Amellett, hogy kitűnnek a hétköznapiakból, mégis szükséges, hogy azokhoz illeszkedjenek, előzményük, élmény szerű megélésük és utólagos hatásai legyenek. Az aktív, és önálló gyermekek nevelésének egyik sajátos eszköze a jól előkészített, szépen megformált ünneplés.

A Halásztelki Óvodásokért Alapítvány több óvodai rendezvényünket is aktívan támogatja, így színvonalas, értékorientált közösségi élményben vehet részt óvodánk apraja, nagyja.

Feladataink az ünnepekkel kapcsolatban:

- az óvodánk tiszteletben tartja, hogy az ünnep megélése elsősorban a családban történik
- az óvodapedagógus ismerje az ünnepi szokásokat, azokat tudatosan használja a tervező munkája során,
- a naptári év ünnepeihez, jeles napjaihoz kapcsolódva az ünnepkörök, hagyományok, népszokások feldolgozását valósítjuk meg
- a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve ismertetjük meg az ünnepeket, jeles napokat, hagyományokat
- változatos tevékenységekkel biztosítjuk a ráhangolódást, az előkészületeket
- biztosítjuk az élményszerű megélést, majd feldolgozást
- figyelembe vesszük az egyéni és csoportos élmény személyiség- és közösségformáló erejét
- tiszteletben tartjuk az ünnepekhez kapcsolódó szerepvállalás önkéntességét,
- biztosítjuk a kultúra átadást, a hagyományok, népszokások átörökítését,
- a hazafias érzés, nemzeti öntudatra nevelést megvalósítjuk⁵

⁴Forrás: <https://raabe.hu/unnepek-es-unneples-az-ovodaban/> Utolsó letöltés: 2025. 08. 26

⁵ Forrás: <https://www.vadarnyitaski.hu/intezmenyi-unnepsegek-jeles-napok-hagyomanyok/>
<https://raabe.hu/unnepek-es-unneples-az-ovodaban/> Utolsó letöltés: 2025. 08. 26.

Ünnepek, hagyományok, jeles napok

Óvodai szinten megvalósuló ünnepek, hagyományok:

- Márton nap
- Mikulás nap
- Luca nap
- Karácsonyi ünnep
- Cibere és Konc vajda viaskodása
- Farsang Jancsi égetése
- Március 15. - Az 1848-as forradalom ünnepe
- Zöldágjárás ünnepe

A csoportokat érintő ünnepek, hagyományok:

- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Évzáró ünnepség, ballagás

Az intézményben megvalósuló ünnepek, jeles napok, ünnepkörök, hagyományok, népszokások feldolgozása részletesen a Függelékben található.

XII. A különböző tevékenységi formák és szinterei

A játék és tanulás szintereinek rendszere

Az egész csoportszoba egy nagy játék tér, ahol játék közben gyakorolhatják a gyermekek a társas kapcsolattartás formáit, a különböző tevékenységek során tapasztalatokat, ismereteket, gyűjthetnek, -tanulnak. A játékok folyamán megismerik, megtapasztalják a munka örömét, a jóleső érzést, amely az elvégzett feladat után elégedettséggel tölti el őket. A csoportszoba tagolása, a játékterek jelképes leválasztása segít eligazodni a térben, a játszó területek, szinterek között. A gyermekek saját tevékenységeikhez, igényeikhez önmaguk is alakíthatják a teret. Ehhez a mozgatható bútorok, jelképes eszközök, pl. kendő, függöny, pléd és a játékeszközök innovatív, kreatív használata szükséges. Az óvodapedagógus feladata a tér strukturálása annak érdekében, hogy a csoport tagjai, különböző játéktevékenységet végző gyermekek ne zavarják egymás játékát, megvalósulhasson a kis- és mikrocsoportos, páros, vagy az egyedüli játék élménye. Támogatja továbbá, hogy a játék és az aközben megvalósuló ismeretszerzés változatos, a gyermekek képességeihez igazodó, tartalmas maradjon, a gyermek teljes személyiség fejlődését szolgálja. Az óvodapedagógus és a segítő felnőttek tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Szükség és igény szerinti együtt játszással támogató, serkentő, ösztönző magatartásával indirekt reakcióival éri el a játéktevékenységek pozitív, fejlesztő hatását.

A játékeszközök és terek mobilitása mellett fontosnak tartjuk a szokás és szabályrendszerben kialakított játékterek állandóságát is, mert ez állandóságot, biztonságot nyújt a gyermekeknek. Ez a kiszámíthatóság, bejósolhatóság, állandóság különösen fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek (főként az autizmussal élők) számára.

Családi és egyéb más szerepjátékok terei

Családi játékok tere – babaszoba, konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel. A gyermekek a családi mintákat utánozva feldolgozhatják élményeiket, gyakorolhatják a családi, emberi kapcsolatok sokszínűségét. Gondoskodunk a családi élet pozitív elemeire emlékeztető tárgyairól, mert ezek felkeltik a gyermekek játékkedvét, általuk jobban átélhetik a játék tartalmát.

Pihenő tér - nyugalmas hely könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel. Akár társakkal, vagy egyedül is játszhat itt a gyermek. A pihenő térben megvalósuló tevékenység, játék nyugalmasabb, így az elvonulás lehetőségét és az idegrendszer pihenését is szolgálja. A bábozás, dramatizálás ismeret elmélyítő, vagy éppen kreatív, önmegvalósító tevékenység is lehet. Élmények kijátszására is alkalmas. Gyakran a félénkebb gyermekek szívesen választják. Az óvodapedagógus – a gyermekeket ismerve és szakmai tudásának birtokában- segítheti a visszahúzódóbb gyermekeket a személyiségük kibontakoztatásában, a bábbal, dramatizálással beintegrálhatja a közös játékba a csendesebb, esetleg perem helyzetű gyermekeket.

A beöltözésre, „átváltózásra” lehetőséget teremtő eszközök, tárgyak segítségével változatos szerepekben próbálhatják ki magukat, meglódulhat a gyermeki fantázia.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a játékhoz szükséges feltételek (megfelelő hely, idő, tér, eszköz, légkör) biztosítása, megteremtése
- szabály alakítás a gyermekekkel
- a felmerülő konfliktusok megfelelő kezelése,
- élményszerzés a gyerekekkel (közös tevékenységek, programok, kirándulások, stb)
- játékörtelemek gyűjtése
- a játék továbbfejlesztésének lehetőségeinek szükség szerinti alkalmazása,
- a gyermekek megfigyelése a játéktevékenységek során,
- szükség szerint bekapcsolódás a játéktevékenységbe

A differenciált fejlesztés feladatai:

- a gyermekek igényeihez, szükségleteihez mérten testi kontaktus lehetőségének biztosítása
- a gyermekek igényeihez, szükségleteihez mértem az elhúzóadás, elvonulás lehetőségének biztosítása
- változatos, különböző fejlettségi szintekhez igazodó játékeszközök, lehetőségek biztosítása,
- elfogadó, de következetes nevelés
- lehetőség teremtés a feszültségek oldására és társadalmilag elfogadott alternatívák kínálása
- a beilleszkedési, magatartási esetleg figyelem problémákkal küzdő gyermekek szükségleteinek figyelembevétele,
- az ön, vagy társak testi, lelki épségének megóvása,
- a destruktív viselkedés elutasítása, feloldási, megoldási módok mutatása, ajánlása

A verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc színtereinek rendszere

A verselés, mesélés bármikor megvalósulhat a nap folyamán, ezért megvalósulhat, „kuckózós” meghittebb elvonulás során egy kényelmes sarokban, vagy babaszobában, de lehetőség a „nagy szőnyegen” előadott, eszközzel kísért bemutatásra. A tevékenység megvalósulhat az óvodapedagógus jelenlétével, aktív részvételével és csak a gyermek, gyermekek tevékenységeként. A verselés, mesélés, dramatizálás, bábozás eszközei jellemzően a babaszoba, pihenősarok, könyvespolcon elérhetők a gyermekek számára. Ezek az állandó helyek segítenek a térben, tevékenység választásban eligazodni a gyermekeknek.

A zenei nevelés is több szinten valósulhat meg, melyet befolyásol a gyermekek életkora, igénye, illetve hogy spontán vagy tervezetten valósul meg. A spontán, gyermekek igényeire épülő ének, zene, népi játékok (pl. ölbeli játékok, mondókák, höcögtetők, tevékenység közbeni éneklés) bárhol megvalósulhatnak, nincs kijelölt színtere. A tervezett tevékenységek, táncok jellemzően nagyobb területet igényelnek, így azok a csoportszobában a „nagy szőnyegen”, vagy a tornateremben valósulnak meg.

Az óvodánk a néphagyományőrzést kiemelt fontosságúnak tartja. A néphagyományok, a népi rigmusok, mondókák, dalok, táncok, muzsikálás átöröklése átszövi a mindennapjainkat. A gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodva tervezzük az ismeretátadást, a felhasznált eszközöket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy ha a gyermekek önindíttatásból zenélni szeretnének, megtehessék azt, - a zeneszerzőségeket, hangszereket bármikor elkérhetik. A közös muzsikálás, a közösen átélt népi játékok megélése, az éneklés, dalosjáték, tánc mind mind közösségi összetartozás élményét adják, pozitív lenyomatot képezve a személyiségben. Alakítják, fejlesztik mozgáskoordinációt, testismeretet, a térészlelést, figyelmet, a szociális kapcsolatokat, önértékelést. A tevékenységek során számos tapasztalatot, ismeretet szereznek-matematikai, logikai területen. Bővül a szókincsük, memóriájuk, zenei készségeik, formálódik zenei ízlésük. De legmeghatározóbb az, hogy örömet nyújt a gyermekeknek, felnőtteknek.

Az óvodapedagógus feladata:

- a tervezés során vegye figyelembe a csoportja életkori és fejlettségi szintjét
- amikor csak lehetséges, biztosítsa a tevékenységek megvalósulását
- építsen, és bátorítsa a gyermekek spontán verselését, mesélését, zenei alkotókedvének kibontakozását
- alakítsa szokássá, hogy a gyermekek a délutáni pihenés megkezdésekor is hallgatnak mesét,
- a dramatizálás lehetőségét megteremtve, a „mikéntjét” megtanítva buzdítsa az ismert, rövidebb történetek, mesék feldolgozását
- az innovatív, kreatív fantáziának teret adva tegye lehetővé, hogy a gyermekek is kitaláljanak, alkossanak, vagy alakítsanak át verseket, meséket, dalok ritmusát, esetleg dallamát, dalos játékok szabályait, táncleírásokat
- művészeti élményt adó események, programokon való részvételt támogassa (báb- és mesejáték, zenei előadás, stb)
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál törekedjen a tematikához illeszkedő, igényes zenemű választásra
- részesítse előnyben az „élő” zenélést, zenehallgatást, - zene lejátszás lehetőségeit ritkábban, gondosan megválogatva használja
- támogassa az önkéntesen vállalt szerepvállalást, a nyilvánosság előtt való bemutatkozást

A differenciálás lehetőségei:

- a tevékenység céljai legyenek egyértelműek, tudatosak,
- differenciáltan tervezze meg a tevékenység tartalmát- fejlettségi szintekhez igazodó, a gyermekek érdeklődésének megfelelően-
- kapcsolódjon az évszakokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz
- a mozgással kapcsolt tevékenységekhez megfelelő tér, biztonságos környezet szükséges
- a gyermekek életkorának megfelelő mozgáskoordinációt, hangterjedelmet, befogadó képességet, figyelmi kapacitást figyelembe kell venni

- a tevékenységek kombinálására lehetőséget kell teremteni-ezzel is segítve a sokoldalú tapasztalat- és ismeretszerzést
- a délutáni pihenés során a nem alvó gyermekek kaphassanak lehetőséget csendes könyv nézegetésre

Művészeti, vizuális tevékenységek -A rajzolás, mintázás, festés és kézimunka tere

A művészeti, vizuális alkotó tevékenység az önkifejezés egyik formája. A teljes személyiségfejlődésre hat a művészeti tevékenység. Számos fejlődési, fejlesztési lehetőséget rejt magában (nagy és egyre finomodó mozgásformák gyakorlása, percepciók fejlődése (tér, vizuális, taktilis, kinezteziás) esztétikai érzék, kreativitás, fantázia, élmények pszichikus történések megjelenítése-és feloldása. Ezek mellett a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítását, a képi gondolkodás fejlődését is szolgálja.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek számára a kötött tevékenységeken kívül mindig elérhető, bármikor választható tevékenység legyen. Nagyon fontosnak tartjuk a természetes anyagok, és a minőségi, valóban élményt adó eszközök használatát. Kiemelten kezeljük a népi kismesterségek átadását, az anyagok tulajdonságainak, felhasználásának megismerését, az alkotás örömeit, a néphagyományőrzést. A fenntarthatóság, környezettudatos magatartásra nevelés az újrahasznosított, innovatív, kreatív alkotásokkal valósítható meg a rajzolás, mintázás, festés, kézimunka során.

Az alkotáshoz olyan állandó, inspiráló tereket hozunk létre, ahol a gyermeki kreativitás kibontakozhat. Téma, eszköz, anyag és technika választás során figyelembe vesszük a csoport és az egyén képességi szintjeit. A rajzoló sarok, ábrázoló asztalok elrendezése során ügyelünk arra, hogy minden eszköz könnyen hozzáférhető legyen. A terület tisztán tartható, praktikus, a gyermekek méreteihez igazodó. Külön figyelmet fordítunk a jobb- és balkezes gyermek megfelelő eszközeinek biztosítására, a helyes eszköz- és ceruzafogást segítő eszközök biztosítására. (csipeszek, háromszögletű vastagabb és vékonyabb ceruzák, marok kréták, ceruzafogók stb)

Az óvodapedagógus feladata:

- megteremteni az ábrázoló tevékenységekhez a biztonságos, rendezett, tiszta, inspiráló környezetet
- az ábrázoló tevékenységeket a nap folyamán bármikor elérhetővé tenni a gyermekek számára
- a művészeti tevékenységekhez megfigyeléseket tesz lehetővé, élményeket, természetes anyagokat, minőségi, biztonságos eszközöket ad
- ismerje a csoportjába járó gyermekek képességeit, ehhez mérten biztosítson számukra megfelelő eszközöket, anyagokat, technikákat
- minél több természetes anyagot, termést használjanak az alkotások során
- a témaválasztás igazodjon az évszakokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz, néphagyományokhoz
- változatos technikákat, differenciált módszereket, megfelelő időt, helyet, eszközöket biztosítson

- támogassa a gyermeki kreativitást, ösztönözze a szabad önkifejezést
- a környezet esztétikai alakítását, az esztétikai élmények befogadását tegye lehetővé
- néhány, a gyermekek számára befogadható, művészeti élményt adó műalkotással ismertesse meg a gyermekeket
- kapcsolja a művészeti tevékenységeket más lehetőségekkel (pl. beszélgetéssel, matematikai tartalmakkal, térirányok differenciálásával, szín, forma megismeréssel, verseléssel, ismeret bővítéssel)
- dicsérettel, buzdítással támogassa a gyermekeket, munkájukra pozitív értékelést adjon
- ragadja meg az alkalmakat a gyermeki alkotások bemutatására
- ismerje fel a tehetségígéretes gyermekeket, támogassa képességeik fejlődését

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- eszközök, anyagok, feltételek megteremtése,
- az egyéni igényeknek megfelelő idő és a képességekhez mérten egyéni választási lehetőség biztosítása
- a hátrány kompenzálás – egyéni segítségnyújtással
- tehetséges gyermek támogatása a fejlődés, kibontakozás segítségével

Manipulációs tevékenységek tere

A jellemzően asztali tevékenységhez kötött játékeszközök kerülnek ide, mint pl. a társas játékok, kirakók, konstrukciós és fejlesztő játékok. A játékeszközök a gyermekek számára jól látható, nem zsúfolt, elérhető magasságú, állandó helyen vannak tárolva, melyet minden gyermek érdeklődésének, igényeinek megfelelően elvehet, majd ugyanoda visszatehet, amennyiben befejezte vele a játékot.

A manipulálás önmagában is sok tapasztalatszerzésre, gyakorlásra, tanulásra ad lehetőséget a gyermeknek, de ha egyéb tartalmakkal is találkozik közben akkor a fejlesztő hatás jelentősen kibővíülhet. A finommotoros koordináció, a szem-kéz összehangolás mellett ismereteket szerezhetnek a matematika területén, a halmazalkotás, csoportosítás, számlálás, és a szín, forma, anyag tulajdonságairól. Fejlődik a vizuális észlelés, szerialitás, a figyelem, kitartás, gondolkodás és a szabálytudat is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek képességeihez, fejlettségi szintjéhez igazított eszközök és játékok biztosítása
- a gyermekek minél komplexebb képességfejlesztése a közös játék során
- a választás lehetőségének biztosítása
- a gyermekek megfigyelése a tevékenységek során,
- a megfigyelésekre alapozott további tartalmak, játékok kínálása az egyéni fejlesztés megvalósítása érdekében
- tudatos, szakszerű, az életkornak megfelelő matematikai kifejezések használata (pl. relációs szókincs)

- problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a tevékenységen keresztül
- feladat és szabálytudat, feladat-és szabály tartás gyakoroltatása egyéni képességeknek megfelelően

A differenciált fejlesztés feladatai:

- egyéni képességeknek figyelembevétele a tevékenységek során
- a BTMN el küzdő gyermek számára javasolt fejlesztési tartalmak megvalósítása a játékok során
- az ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztésének lehetőségeinek kihasználása, különös tekintettel a matematikai tartalmakra
- a társasjátékok során a figyelem, kudarc tűrés, tolerancia, kivárási, játékkövetés képességeinek egyéni szintű megismerése, fejlesztése megfelelő játék ajánlásokkal, közös játékkal
- az óvodapedagógus aktív támogatása a tevékenységek kezdetén, vagy igény szerint
- az esélyegyenlőség megteremtése, az inkluzív nevelés megvalósítása az eltérő szociális háttérrel rendelkező és képességbázisú gyermekek együtt játszásának támogatásával
- az SNI-s gyermekek bevonása, számukra megfelelő tevékenységek biztosítása

A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere

A gyermekek számára a világ csupa érdekesség, amit fel kell fedezni, meg kell ismerni. Ehhez adunk mi lehetőségeket, hogy biztonságos módon, az életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelően, cselekvésbe ágyazott játékos ismeretszerzéssel fedezzék fel a szűkebb és tágabb környezetüket. A megfigyelésekre, kísérletezésekre és gyakorlásra megfelelő helyet, időt, kereteket és felnőtt támogatást biztosítunk. Törekszünk arra, hogy a lehető legtöbb dolgot a maga természetes közegében ismerhessenek meg a gyermekek, azonban ez nem mindig lehetséges. A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás alapozására, alakítására, ezért fontosnak tartjuk megtanítani a gyermekeknek a környezet tiszteltét és megóvását. (Pl. nem tépkedjük le a növények levelét, nem szemetelünk, nem pocsékolunk.)

A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere az óvodában lehetőséget ad a napi megfigyelésekre (pl. természeti jelenségek, természetben található tárgyak), növény- és állat gondozásra, továbbá a 3-7 éves gyermek természettudományos kíváncsiságát, érdeklődést kielégítésére. Az óvodások számára a játék és tanulás szorosan összefonódik, így van ez a természettudományos tapasztalatszerzés során is. Az óvodában ebben a térben találhatók meg az évszak, napszak, időjárás „órák”, növények, akváriumok, gyűjtött természetes anyagok, termések, nagyítók, bolygók makettjei, földgömb. Az évszakoknak és az aktuális témáknak megfelelően a tér gyakran változik, módosul.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan élmény és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, amely során megismerhetik a gyermekek a szűkebb és tágabb környezetüket
- ötlet és témaadás, feldolgozás,
- változatos, minél több érzékszervi megtapasztalás lehetőségének biztosítása
- eszközök biztosítása, természetes anyagok, termékek megismertetése
- nyugodt légkör megteremtése, amelyben a gyermekek kielégíthetik természetes kíváncsiságukat, kérdezhetnek, melyre adekvát, ismereteiknek megfelelő választ kaphatnak
- ok-okozati összefüggések felismerésének, következtetések levonásának, problémamegoldó gondolkodás fejlődésének támogatása
- a gyermekek bevonásával kialakított szabályok következetes betartása, betartatása

A differenciált fejlesztés feladatai:

- a gyermekek képességeinek, érdeklődésének megismerése
- az erősségekre támaszkodás
- kooperatív tevékenységek biztosítása
- a tevékenységek közös élményeinek, az együtt átélt élmények közösségformáló, szocializációt segítő hatásának kihasználása
- a gyermeki produktumok pozitív értékelése
- a természet tiszteletére, szeretetére nevelés

Építősarok, építő szőnyeg játéktér

Ez a terület jellemzően nagy helyigényű. Nagyon kedvelt, -főként a fiúk, de kislányok körében is. A szőnyegen lehetőség van az egyéni alkotásra, de a csoportos összedolgozásra, közös építésre is. Emiatt támogatja a szociális kapcsolatrendszer alakulását, a társas viselkedési normák gyakorlását. Fejlődik a kooperáció, kommunikáció, kivárás, tolerancia, kreativitás, problémamegoldás, kompromisszum készség. Az itt található építőkockák, faanyagok, dobozok, különböző építőjátékok kiváló építőanyagok az óvodások számára. Támogatjuk a természetes, hagyományos építőelemek használatát is, mint pl. a kukoricacső, kukoricacsutka, nádszálak, botok, bogáncs stb. A különböző eszközök használata során a gyermekek tapasztalatot szerezhetnek a téri pozíciókról, a fizikai törvényszerűségekről, matematikai tartalmakról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő tér kialakítása
- változatos eszközök biztosítása, természetes anyagok használata
- a gyermekek érdeklődéséhez, képességeihez igazodó téma és ötletadás
- a továbbfejlesztéshez lehetőségek, eszközök biztosítása
- az önálló és társas együttműködés lehetőségének megteremtése
- szabályalkotás a gyermekekkel
- a gyermeki produktumok elismerése, tiszteletben tartása
- élményszerzési lehetőségek biztosítása

A differenciált fejlesztés feladatai:

- változatos, érdeklődésnek, képességeknek megfelelő eszközök, megismerési módok és lehetőségek nyújtása
- elegendő idő biztosítása a tapasztalatszerzésre
- szükség és igény szerinti segítségnyújtás, ötletadás, továbbfejlesztési lehetőség adás,
- a gyermekek saját megoldásainak, problémamegoldásának, kreativitásának támogatása
- matematikai tartalmak, kifejezések tudatos használata
- az együttes tevékenykedés és a játék közbeni megfelelő társas viselkedési normák erősítése
- önbizalom, önbecsülés, reális énkép alakítás azáltal, hogy a felnőtt a gyermeki produktumokat pozitívan értékeli -csoport és egyéni szinten is

Szabad tér, udvar, kert, műfüves pálya

Óvodánk három telephelyén eltérő adottságok vannak, de abban mindegyik megegyezik, hogy a felfedezésre, szabad mozgásra, a természet adta lehetőségek megélésére alkalmasak. A szabadban lehetőség nyílik a szabad mozgásra, hangoskodásra, a természettel való közvetlen kapcsolat kialakítására. Emellett kiemelten fontos a szocializáció szempontjából is. A természetes talaj mellett a műfüves pályákon más típusú érzékszervi tapasztalatok szerzésére, szabály játékok játszására is lehetőségük van a gyermekeknek. A kert, a virágoskert megfigyelése, gondozása tapasztalatszerzés és a munka örömeinek megélését is hordozza. Az udvari tereprendezésben, szépítésben, pakolásban a gyermek aktív részvételét támogatjuk, hiszen így fejlődik a természet iránti elkötelezettségük, praktikus gondolkodásuk és a környezet rendbentartásának igénye is alakul. az ismereteik gyarapodnak, s közben megtanulják tisztelni a természetet.

A természetes (udvar, kert) és mesterséges környezet (műfüves pálya) megóvására, állagának fenntartására, fejlesztésére törekszünk.

- A tematikus, élmény-, és ismeretszerző séták és kirándulások mindig izgalommal és közösen átélt tevékenység örömeivel segítik a gyermek ismereteinek bővülését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztonságos, változatos tér, eszközök kialakítása
- szabályok alkotása a balesetek elkerülése, a tartalmas játék érdekében
- megfelelő számú és minőségű, változatos eszköz biztosítása
- olyan terület kialakítása, ahol csendesebb, nyugodtabb tevékenységre van lehetőség
- a szabadban történő játék során megfigyelések, tapasztalatszerzések, ismeretek bővítése
- a gyermekek önálló játékának támogatása
- a gyermek játékának, a csoportdinamikájának megfigyelése
- a konfliktusok egymás közti megoldásának támogatása, de szükség és igény szerinti beavatkozás

- ha csak lehet (az időjárástól függően) a mindennapos mozgás megvalósítása
- biztonságos, a gyermekek számára élményt és ismeretet nyújtó külső helyszínen megvalósuló ismeretszerző programok megszervezése

A differenciált fejlesztés feladatai:

- a játszóudvar részeinek és lehetőségeinek kihasználása,
- a napfény, friss levegő pozitív testi és lelki hatásainak kihasználása
- a légszennyezettség figyelembevétele
- a gyermekek testi képességeinek, egészségi állapotának, terhelhetőségének figyelembevétele
- a gyermek bevonása az udvari tevékenységekbe, melyet pozitív értékelés, dicséret követ
- a gyermek önállóságra buzdítása

Az óvodai játék és tanulás további szinterei

A három telephely eltérő adottságokkal rendelkezik, de mindenütt megtalálható játékra, tanulásra alkalmas egyéb helyek, mint pl. a folyosók, fejlesztő szobák, játszó udvarok- szilárd burkolatú és földes-füves részek. Két épületben kiválóan felszerelt tornaterem is található.

Az óvoda makrokörnyezetéhez hozzátartozik, s mára már szinte kikerülhetetlen a dinamikusan fejlődő technikai világ, és ezek eszközei. Óvodánk nagyon megválogatva, ritkán használja ezeket a gyermeki megismerés, ismeretszerzés támogatására.

A külső világ megismerésének lehetséges színhelyei

- óvoda környéke – zöldszékes tölét, Márai közművelődési intézmény, könyvtár, stb.;
- az óvoda vonzáskörzetében lévő parkok, emlékhelyek
- Duna part

Az óvoda vonzáskörzetén kívüli, tágabb környezet adta lehetőségek (évente, a szülőkkel történő megállapodás szerint)

- almáskert,
- lovas tanya,
- állatkertek, vadspark,
- különleges játszóterek, stb.

Az elmúlt évek gyakorlata szerint szülői igényekre alapozottan és a gyermekek fejlettségi állapotának függvényében a nevelési program célrendszerét szolgáló – térítési díj ellenében igénybe vehető – foglalkozások szinterei általában az alábbiak

- mozgásfejlesztés,
- képességfejlesztő foglalkozások,
- ritmikus sport gimnasztika, rocky,
- ovi foci
- karate

XIII. Inkluzív pedagógia - integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az UNESCO meghatározásában az inklúzió „egy dinamikus szemlélet, mely képes a tanulók sokszínűségéből fakadó eltérő nevelési igényekre pozitívan reagálni. Továbbá egy inkluzív közösség az egyéni különbségekre, mint a tanulási folyamat mélyítését és gazdagodását elősegítő lehetőségként tekint.”⁶

Különleges bánásmódot igénylő gyermek: ide olyan gyermekek tartoznak, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai vagy más egyéb nehézségeik miatt, sajátos nevelési igényeik vannak és ezekhez igazodó különleges bánásmódot igényelnek (Petriné, 2003).

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (Fazekasné, 2013).

A fogyatékoság a gyógypedagógia alapfogalma. A fogyatékoság jelöli meg azt a tulajdonságot vagy tulajdonság csoportot, ami alapján a gyermek gyógypedagógiai ellátást igényel. A fogalom jelentése és terjedelme nagyon változó tartalommal bír. A fogalom értelmezése függ például az egyén fizikai és társadalmi környezetétől, attól, hogy az adott társadalomban hogyan gondolkoznak a fogyatékoságról, kit tekintenek fogyatékos személynek. A fogyatékoság vonatkozhat egy tulajdonságterületre, egy területen belül egy vagy több tulajdonságra, de vonatkozhat több területre és több területen több különböző tulajdonságra is (Kovács, 2013).

Garantálja minden gyermek számára az esélyegyenlőséget és az oktatási folyamatban való jelentős részvételt.

Az inkluzív oktatás alapelvei

1. Az inkluzív oktatás alapja az a jogi megközelítés, hogy minden gyereknek egyenlő hozzáférést biztosítunk az oktatáshoz. Elsősorban a szociálisan sérülékeny csoportokhoz tartozó gyermekek részére.
2. a sokszínűség pozitív elősegítése. Vagyis elfogadjuk a tanulók individuális különbségeit, mint hasznos erőforrást és nem úgy kezeljük, mint problémát.
3. Az inkluzív oktatás előíranyozza, hogy minden tanuló maximálisan részt vesz az oktatási folyamatban és nem csak fizikailag vannak jelen az osztályban.

⁶ Forrás: UNESCO, Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All (Paris, 2005), <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001402/140224e.pdf>. Letöltve. 2025. 08. 27.

4. Az inkluzív oktatás egy állandó folyamat, mely az akadályok felderítésére és leküzdésére, a meglévő erőforrások maximális bevonására irányul.

5. Az inkluzív oktatás az oktatási folyamat minden résztvevőjére, azaz tanulókra, pedagógusokra, szülőkre is vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy kötelesek vagyunk figyelmet fordítani az akadályokra is, melyek gátolják a szülőket, vagy a helyi közösségek más tagjait, hogy az iskola életében részt vegyenek⁷

Az gyermekek sokban különböznek egymástól, nevelésük során figyelembe kell venni egyéni igényeiket. Az eltérő fejlődésű gyermekekre ez fokozottan érvényes. Egyrészt jelentősen eltérő az elmaradásuk mértéke, másrészt az is változó, hogy az elmaradás mely területeket érinti jobban, melyeket kevésbé.

Célunk azon készségek, képességek, jártasságok, kompetenciák fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolakezdésre. Értjük el azt a testi, szociális érettséget, értelmi-mentális fejlettséget, amelynek birtokában sikeresen kezdhetik meg tanulmányaikat.

Programunk az egyéni képességek, adottságok figyelembevételével fejleszti az óvodásokat, differenciált feladatadással és módszerekkel nevel.

Minden csoportban előfordulhat:

- hátrányos helyzetű,
- halmozottan hátrányos helyzetű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- sajátos nevelési igényű,
- tehetséges gyermek,
- nemzeti kisebbséghez tartozók,
- bevándorlók,

akiknek különleges, speciális bánásmódra, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai segítségére van szükségük az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

A differenciált bánásmód alapvető feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése. Amennyiben problémát tapasztalunk, (biológiai tényezők, rendellenességek vagy sérülés, nem megfelelő családi nevelés, stb.), a lehető legkorábban kezdeményezzük a speciális fejlesztést. Feladatunk, hogy szükség esetén jelezzük a problémát a szülő és a megfelelő szakember felé, aki segítséget nyújthat az optimális fejlesztés megvalósulásához. Így van esélyünk arra, hogy a korrekciót időben megkezdve a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit gyermekeket felzárkóztassuk, későbbi tanulási zavarait, beilleszkedési nehézségeit megelőzzük, illetve enyhítsük.

⁷ Forrás: <https://genius-ia.uz.ua/images/files/ildiko-greba-knobloch-beata-inkluziv-oktatas-alapjai-2020.pdf>
Letöltve: 2025. 08. 27.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- az életkorához viszonyítottan valamilyen területen jelentősen alulteljesít,
- társas kapcsolati problémákkal,
- tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
- közösségbe való beilleszkedése,
- továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek⁸

A BTMN-es gyermekek ellátása során a feladataink:

- a szakvéleményben megjelölt ellátás biztosítása
- a kontroll időpontok figyelemmel kísérése
- megfelelő dokumentumok eljuttatása a felülvizsgálathoz
- a szülővel, fejlesztést végző szakember(ekkel) kapcsolattartás
- egyéni fejlesztési terv kidolgozása, a fejlődés nyomon követése
- szükség szerint további szakorvosi, vagy egyéb vizsgálatok javaslata

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.⁹

A tehetséges gyerekek esetében a képességek továbbfejlesztése mellett fontos a személyiségtényezők fejlesztése is, a gyerekek erős oldalának fejlesztése mellett a gyenge oldal erősítése is szükséges, mert ez akadályozhatja az erős oldal kibontakozását (pl. alacsony önértékelés, biztonságérzet hiánya, gyenge alkalmazkodó képesség, stb.).

Feladataink:

- kapcsolatfelvétel - szükség szerint - a szülőkkel, gyermekorvossal, pszichológussal, megfelelő szakemberrel,
- a fejlesztési forma megállapítása, megbeszélése a csoportban együtt dolgozók között, (prevencióra vagy korrekcióra van szükség),
- a speciális bánásmód konkrét megtervezése,
- szükség szerint szakember bevonása
- a fejlesztő hatás folyamatos megfigyelése, mérése, feljegyzése, esetleges korrekciója.

Napjainkban a pedagógiai és egyben az óvodapedagógiai munka egyik legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása. Az esélyegyenlőség biztosítását, és a társadalmi befogadást a sajátos nevelési igényű gyermekek intézményes nevelésének, korai szakaszában kell elkezdeni.

⁸ Forrás: 2011. évi CXCV. törvény - Nemzeti Jogszabálytár 4. § 3. pont Letöltés: 2025. 08. 30.

⁹ Forrás: 2011. évi CXCV. törvény - Nemzeti Jogszabálytár 4. § 14. pont Letöltés: 2025. 08. 30.

Ha a szülő vagy mi azt tapasztaljuk, hogy a gyermek fejlődése elmarad a többi gyermekétől, figyelme, érdeklődése tartósan gyenge vagy romlik, és ezen nem tudunk segíteni, akkor a szakértői bizottság szakemberei hivatottak arra, hogy orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai vizsgálatok eredményei alapján szakvéleményt készítsenek a gyermek tanulási képességeiről, illetve érzékszerveinek állapotáról.

A vizsgálat csakis a szülők egyetértésével történhet!

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- mozgásszervi-, érzékszervi (látási, hallási) -, értelmi-, vagy beszéd fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.¹⁰

Fogyatékoság

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja¹¹

Beszéd fogyatékos személy: szerzett vagy fejlődési károsodásból eredően a hangképzése, beszélt vagy írott nyelvi megértési, illetve kifejező képessége olyan súlyos funkciózavart mutat, amely kommunikációját, a szolgáltatásokhoz és információkhoz való hozzáférését középsúlyosan vagy súlyosan akadályozza¹²

Egyéb pszichés zavarral küzdő gyermek: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral küzd¹³

Óvodánk az Alapító Okirat szerint beszéd fogyatékos, és a fejlődés egyéb pszichés zavarával, (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekeket tud ellátni.

A sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást tesz szükségessé.

„Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

¹⁰ Forrás: 2011. évi CXCV. törvény - Nemzeti Jogszabálytár 4. § 25. pont Letöltés: 2025. 08. 30.

¹¹ Forrás: Fot. - 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye 4. § (a) Letöltés: 2025. 08. 30.

¹² Forrás: Fot. - 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye 23. § (g) Letöltés: 2025. 08. 30.

¹³ Forrás: 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye Letöltés: 2025. 08. 30.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.”¹⁴

A SNI gyermek fejlesztésénél figyelembe vett szempontok

- a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer-, és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg
- az elvárások, értékelések mindig a gyermek fejlődési üteméhez igazodjanak
- az SNI-s gyermekek fejlesztése meghatározott területeken történjen
- a gyermek egyéni teherbíró képességét szem előtt kell tartani,
- a gyermek érdekei, fejlődése elősegítése végett szoros szakmai kapcsolatot ápoljon a gyermek óvodapedagógus(ok) és a fejlesztést végző szakember(ek)
- a fejlesztő foglalkozások (habilitációs, rehabilitációs célú) tartalmi elemei a napi nevelés részét képezik

Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

Integráció

Az integráció szélesebb értelmezésben a valamilyen szempontból elmaradást mutató gyerekek együttnevelése, és a hátrányának enyhítésével, az esélyteremtés biztosítása. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek eleve olyan hátránnyal indulnak az óvodában, ami az iskolában már sokszor behozhatatlan lemaradást okoz. A hátrány oka lehet szociális (szegénység, lakhely), életviteli (pl. alkoholista), nevelési (pl. kettős nevelés, elhanyagolás, agresszió), intellektuális (szülők iskolázatlansága), egészségügyi (betegség), nyelvi (hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek), etnikai (pl. nemzeti kisebbséghez tartozók), vallási, stb.

Feladataink:

- család és az ott nevelkedő gyermek hátrányos helyzetének megismerése (szerény anyagi helyzettel rendelkező, több gyermeket nevelő, egyszülős, vagy nevelőszülős családok stb.)
- a család szokásainak, értékrendjének megismerése
- a hátrányos helyzethez igazodó, megfelelő nevelés, a hátrányos helyzet tudatában történő fejlődési eredmény értékelése
- differenciált fejlesztés

¹⁴ Forrás: Tartalmi ajánlások: „Így is lehet” – Intézményi gyakorlat megosztása

Forrás: Brunszvik Teréz Budavári Óvodák pedagógiai terve és gyakorlata)

- segítségnyújtás lehetőségeinek keresése (pl. anyagi támogatási lehetőségek keresése, a gyermek testi, lelki támogatása, fejlesztése, művészetek megismertetése stb.)
- életviteli képességek elsajátíttatása, praktikus ismeretek átadása
- egészséges életmódra nevelés
- a tehetségigéretes gyermekek támogatása
- együttműködő kapcsolattartás, a szülőknek tanácsadás, segítségnyújtás (pl. jutatások igénybevétele, nyomtatványok kitöltése stb.)

Az integráció az SNI-s és a (többségi) gyermekek közötti interakció maximális megvalósítását célozza. Vagyis a hangsúly nem a pusztán együttlét, hanem az együttes tevékenykedés, a közös játékon, a közös tanuláson, a kölcsönös kommunikáción van. A befogadó és a beilleszkedő fél számára ez egyaránt alkalmazkodást tesz szükségessé.

Differenciálás

Magába foglalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, a gyermekek fejlődésének megsegítését.

Az együttneveléshez elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógusok jártasak legyenek a differenciáló pedagógiában, legyenek ismeretük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése területén, illetve a sajátos nevelési igényű gyermeket befogadó csoportban rendelkezzenek bizonyos alapismeretekkel a sajátos nevelési igény körülményeiről, SNI-s gyermekek nevelésének lehetőségeiről és módjairól. A differenciálás során függetlenül attól, hogy van-e a csoportban SNI-s gyermek vagy nincs – a fejlesztési folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk. Az egyénekhez igazodás a csoport valamennyi tagjának kedvező. Az SNI-s gyermeknél – ahogyan a többi gyermeknél is – a gyenge oldalak mellett az erősségeket is figyelembe vesszük, s ehhez alkalmazkodva a gyermekhez legjobban illeszkedő eljárások megvalósítására törekszünk.

A szülők szerepe nélkülözhetetlen eleme az integrációs folyamatnak. Azzal, hogy gyermeke felvételt nyert az óvodába, szerepe és felelőssége nem csökken, sőt inkább növekszik. A szülő rendkívül nagy szerepet játszik abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen. A többségi óvoda egyik nagy előnye a gyermekek önkiszolgálásra, önálló tanulásra ösztönzése. Ezért fontos elv, hogy csak annyi segítséget nyújtsunk, amennyi éppen szükséges. A szülőkkel való kapcsolattartás másik aspektusa a segítő tanácsadás. A lelki megsegítés célja a szülők bátorítása, önbizalmuk erősítése, a fejlesztő program lépéseinek elmagyarázása.

A közösségbe történő beilleszkedés szempontjából fontos a csoporttársak el- és befogadóképessége. Tudjuk, hogy sok múlik rajtunk, az óvodában dolgozó összes felnőttön, a példamutatáson, azon, hogy mennyire természetesen kezeljük a csoport tagjaitól valamiben eltérő gyermeket. Fontos, hogy a csoporttársak megismerjék a segítségnyújtás lehetőségeit és azok helyes mértékét.

Az általános elvek, feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásánál

- elfogadó környezet biztosítása,
- az elvárásoknak a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása,
- annak belátása, hogy kiemelkedő tevékenységre is képes lehet,
- a fejlesztés megvalósítása a megfelelő területen, elsősorban az önkiszolgálás, önellátás, a játéktevékenység és a szocializáció terén,
- kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás,
- csoportos, kiscsoportos, egyéni formában való segítségadás,
- diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés.
- elengedhetetlen a pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa (kivárási képessége),
- asszertív (támogató) technikák beépítése
- a cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembe vétele,
- kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása,
- nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása a tapasztalati és ismeretkör bővítése érdekében.

XIV. Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelem mindig szerves részét képezte a nevelő-oktató munkának. Intézményünk nevelési elveiben a gyermekek „minden feletti érdekeit” tartja szem előtt. Különösen így van ez ma, amikor a családok egzisztenciális bizonytalansága fokozódik, az elemi szocializációs hatások gyengülnek, s a gyermekek testi-, lelki-, szellemi fejlődéséhez szükséges feltételeket rendkívül nagy színvonalbeli különbségek jellemzik.

Célunk, hogy óvodánkban minden gyermek egyenlő esélyt kaphasson, és biztonságban érezze magát.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetből adódó pedagógiai, pszichológiai feladatok megoldása tudatos figyelmet, megfelelő szakmai felkészültséget és sok energiát igényel.

Törvény határozza meg azokat az intézményeket (az észlelő-jelző rendszer tagjait) melyeknek jelzési kötelezettsége van a család- és gyermekjóléti szolgálatnál. Ide tartoznak a közoktatási intézmények, különösen a nevelési-oktatási intézmények, tehát óvodánk is.

Az észlelő-jelző rendszert működtető személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok,- így óvodánk is - kötelesek egymással együttműködni. Lényege, hogy a segítség akkor érkezzen, amikor a problémák még kezelhetők, megoldhatók családon belül.

A család elsődleges szerepe mellett meghatározó jelentőségű az óvoda felelőssége és lehetősége, a gyermekeket nevelő pedagógusok felkészültsége.

Arra törekszünk, hogy a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek családban nőjön fel, ezért az óvoda minden segítséget és odafigyelést megadjon a családnak.

Óvodába lépés előtt fontosnak tartjuk a gyermeket meglátogatni otthonában, a családdal felvenni a kapcsolatot, erről feljegyzést készítünk a fejlődés nyomon követő dokumentációban.

Arra törekszünk, hogy a nehéz helyzetben lévő családokat megismerjük és segítsük, ezért differenciáltan vesszük figyelembe a rászorultság fokát és mikéntjét. Az elbírálásnál méltányosan, a gyermekek számára legkedvezőbb módon történik a döntéshozatal. Ez minden pedagógus feladata és kötelessége.

Az intézmény vezetése és a gyermekvédelmi felelős minden gyermek, az érintett pedagógusok információkkal rendelkeznek agyermek szociális helyzetéről.

Az intézmény támogató rendszert működtet. Kapcsolatot tart fenn szakmai támogató hálózattal (pedagógiai szakszolgálat, család- és gyermekjóléti szolgálat).

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél az óvodapedagógusok a csoportonkénti éves terv készítéséhez megkapják az illetékes szakértői bizottság szakvéleményét, mely az óvodapedagógusi munkához levő ajánlást tartalmazza, ezek alapjául szolgálnak a nevelő, fejlesztő és oktató munkájához.

Prevenció

Már az óvodai felvételnél igyekszünk kiszűrni a hátrányos szociális környezetben élő gyermekeket.

Célunk, megelőzni a rossz szociális környezetből adódó mentális, szomatikus retardáció kialakulását a gyermekeknél.

Óvodánk figyelmet fordít azokra a gyerekekre, kiknek szociális, illetve családi háttere nem megfelelő.

Gyermekvédelmi feladatok

- felzárkóztató munkánkban figyelünk az óvodába járás rendszerességére,
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének szem előtt tartására, a titoktartási kötelezettség betartására,
- törekszünk a másság elfogadására – a nemzeti, etnikai kisebbségek gyermekei teljes egyenrangú partnerként élhetnek, nevelkedhetnek az óvodában,
- biztosítjuk, hogy a gyerekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje,
- figyelünk arra, hogy a hátrányos anyagi helyzetben élő gyermekek részt vegyenek az óvodában szervezett kulturális programokon, pl.: bábelőadás, zenés műsorok, színházi programok, stb.
- a különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése,
- egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek számának megállapítása, nyilvántartások vezetése,
- kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel,
- szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés,
- amennyiben a veszélyeztetettség oka anyagi jellegű, felhívjuk a szülő figyelmét, hogy problémájával hova fordulhat, milyen törvény adta lehetőségei vannak. (pl. ingyenes étkezés, étkezési kedvezmény, nagycsaládosok támogatási formái, gyermekvédelmi támogatások igénylése, segítségadás – ügyintézés biztosítása a szülő számára,
- amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérik, állást foglalunk a gyermek érdekében,
- szülői fórumok szervezése a megfelelő tájékoztatás érdekében,
- jól látható helyen, faliújságon, az óvoda honlapján tájékoztatás nyújtása a Család- és Gyermekvédelmi Szolgálat tevékenységéről, helyéről, telefonszámáról

A gyermekvédelmi feladatkör belső és külső kapcsolattartása

Belső kapcsolattartás

- az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket,
- a gyermekvédelmi felelős, rendszeresen tájékoztatja az óvodavezetőt a gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, programokról, cselekvési-intézkedési tervekről,
- a gyermekvédelmi felelős rendszeres munka kapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival,
- az anyagi veszélyeztetettség felmérése érdekében a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, illetve a szülők jelzéseit vesszük figyelembe,
- a megfelelő megoldás kiválasztására törekszünk (pl. ingyenes étkezés, étkezési kedvezmény, nagycsaládosok támogatási formái, gyermekvédelmi támogatások igénylése, igénybe vétele stb.).

Külső kapcsolattartás:

- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Önkormányzat: Egészségügyi-, Szociális- és Környezetvédelmi Bizottság

A szociális hátrányok feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a szülők jelzésére alapozunk, a hátrányok leküzdése érdekében a fent említett képviselői szervekkel vesszük fel a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, ajánlunk segítséget.

XV. A pedagógiai munka dokumentumai

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét, a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Alapvetően fontos feladatunk a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát, egy-egy gyermek esetén, a különböző területeken más és más lehet.

Az óvodapedagógus a pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva tanulási-tanítási egységekre bontva tervezi meg.

A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, fél éves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában egy vagy két hetes periódusokban tervezünk.

Így nyílnak lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az általunk előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

Ennek megfelelően az óvodapedagógus többféle módszertani megoldásban gondolkodik, az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit. Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók fejlesztésére és önálló felfedezés gyakorlására.

Ennek megfelelően az óvodapedagógus a tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően logikusan építi fel.

A tevékenység tervezésénél fontos szempont, hogy a pedagógiai tudatosság, pedagógiai alapelvekre épüljön, és vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, az alkalmazott módszerei segítsék a tanítás-tanulás eredményességét.

A teljes pedagógiai folyamat követhető az oviKréta rendszerben rögzített dokumentumokban: az éves tematikus tervekben, nevelési, tevékenységi tervekben, a csoportnaplókban. A gyermeki produktumokon is megfigyelhető a nevelés, fejlesztés hatása. A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltéréseket csak megfelelő indokkal alkalmazhat az óvodapedagógus.

A kezdeményezett tevékenységi formák jelen vannak az óvodai élet mindennapjaiban. Az óvodapedagógus tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. A személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe.

Ezek feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre, játékos cselekedtetésbe ágyazott tevékenykedtetésre helyezzük a hangsúlyt. A kezdeményezett tevékenységi formát meghatározza az aktuális téma, vagy projekt és a gyermekek fejlettségi szintje. A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja számunkra, ezért nem szükséges a külön vázlatírás.

Az óvodapedagógus a pedagógiai terveire reflektál, a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja.

A gyermekeket folyamatosan, az óvodai élet minden területén megfigyeljük, feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről. Ezek adják az alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

A fejlesztés módszerei:

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül.

A fejlesztést, a foglalkozás formáját nem a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg.

A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek a számunkra a tudatos, irányított tapasztalás megtervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.

A lényeg mindig az, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük őket.

A nevelőmunka elemzése és értékelése folyamatos feladatunk. Az önértékelés szerves része a reflexió készítés. Az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. Intézményi szinten a teljesítményértékelés adja a visszajelzést a pedagógiai szakmai munkáról, önfejlesztés szükségességéről.

Feladataink a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- az óvodapedagógusok felhasználói szinten ismerjék és kezelni tudják az elektronikusan rögzített dokumentációt
- heti terv, nevelési-tanulási tevékenységi terv készítés,
- reflexiók készítése
- féléves nevelési terv készítése és annak reflektálása,
- a nevelőmunka értékelése év végén,
- hetirend és napirend összeállítása,
- a gyermek fejlődésének folyamatos megfigyelése, nyomon követése, rögzítése az oviKréta rendszerben.

XVI. A gyermekek fejlettségi állapotának mérése

Fejlődés nyomon követő dokumentáció, szűrővizsgálatok

A gyermekek egyéni fejlődését az óvodába kerüléstől folyamatos figyelemmel kísérjük, és írásban, elektronikusan, az oviKréta rendszerben rögzítjük.

Az óvodapedagógus az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását. Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

A tankötelezett kort megelőző évben fejlesztő pedagógusi-, és logopédiai szűrővizsgálatok történnek. Ennek eredményeit az óvodapedagógusok, fejlesztő pedagógusok figyelembe veszik, a fejlesztési területek meghatározását erre építik.

Rögzítésre kerülnek a gyermek fejlődését szolgáló intézkedések, megállapítások, javaslatok.

A gyermek fejlődéséről a szülőt tájékoztatjuk fogadóóra keretében. A tájékoztatásról feljegyzést készítünk.

Az eredmények összegzése és elemzése

Az óvodapedagógusok félévente összesítik és elemzik a fejlődés nyomonkövetőben rögzített eredményeket. Az eredményeket felhasználva tervezik a következő időszak fejlesztési területeit.

A fejlesztő pedagógusok félévente összesítik és elemzik a mérések alapján a fejlesztett gyermekek fejlődését. Az eredményeket felhasználva tervezik a következő időszak fejlesztési területeit.

Az óvodapedagógus és fejlesztőpedagógus képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani. A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követi, és ha szükséges, fejlesztési korrekciót hajt végre.

Függelék

1. Intézményi programterv a verbális képességfejlesztés területén

Az óvodás korú gyermekek verbális képességeinek fejlesztése, tudatos beépítése a csoportok napi életébe

A verbális képességfejlesztést és a hagyományőrzést támogató tevékenység a mesterpedagógus innovátori (mesterpedagógusi) programjának az óvodai pedagógiai programunkba beépítésével valósul meg.

Előzmény:

Az intézményben dolgozó mesterpedagógus innovátori mesterprogramja 2022-től a 2024-2025-ös nevelési évig megvalósult az óvodánkban. Az óvodapedagógusi, logopédusi vélemények alapján, az igazgató és a nevelőtestület jóváhagyásával a pedagógiai programunkba a 2025-2026-os nevelési évtől beépítettük.

Célja:

Az artikulációs mozgások, beszédszervek ügyesítése mellett a verbális képességek fejlesztése (pl. beszédészlelés, beszédmegértés, auditív memória, szókincs, auditív figyelem). A fejlesztés minden gyermek számára elérhető legyen. Az óvodapedagógusok aktívan, tudatosan alkalmazzák a napi munkájukban. A napi tevékenységek során a holtidők, a várakozás perceinek kihasználása. Az óvodapedagógusok számára olyan szakmai anyagok eljuttatása, biztosítása, amelyek könnyen használhatók, alkalmazkodnak a kijelölt fejlesztési területekhez és a néphagyományőrzést is szolgálják.

Összességben a jövő generációjának a tanulási képességeinek megsegítése, a magyar nyelv átöröklítése, illetve a kollégák ismereteinek bővítése, szakmai tudatosságuk fokozása, ezzel a szakmai színvonal emelése a cél.

A megvalósításhoz kapcsolt szakmai segédlet:

- Évszakok, jeles napokhoz kapcsolódó, életkori szakaszokra bontott néphagyományőrző és egyéb játékokkal, ötletekkel gazdagított gyűjtemény (szerk. mesterpedagógus)
- Kovács Ágnes: Beszédépítő Beszédészlelést és beszédértést fejlesztő program kiadványai

Siker kritérium:

- A napirend során esetlegesen kialakuló holtidők hasznosulnak.
- A gyermekek figyelme a tevékenység által leköthető, megvalósul a fejlesztés.
- Minden gyermek részt vesz a napi szintű fejlesztésben.
- A közös program, tevékenység a szocializációt támogatja.
- A gyermekek verbális képességei fejlődnek.
- Hagyományőrző, népi motívumok beépítésével a magyar hagyományok, a nyelv gazdagsága is átöröklődik, így megtartva a gyökereinket, a magyarságunkat.
- A pedagógiai tudatosság fejlődik.

2. Intézményi programterv a hagyományőrzés témában

"A néphagyományban több ezer éves bölcsesség van és ez a jövő számára útmutatás."

Andrásfalvy Bertalan

A néphagyományok értékeket képviselnek, színesebbé, gazdagabbá teszik mindennapjainkat, ezért mindenképpen helye van a mai pedagógiában. Egy szemléletet jelent, egységben, átfogóan, komplexen láttatja a világot. Fontos, hogy a gyermekek tegyenek szert megfelelő műveltségre, nőjenek bele ebbe a kultúrába, világba, tapasztalják meg, hogy az élet egyszerre folyamatos és ciklikusan változó.

Nélkülözhetetlen erejű a tevékenységek közben kialakult örömteli hangulat, pozitív töltöttség. Nem azt tartjuk fontosnak hány mondókát, játékot tanítottunk, hanem azt, hogy szeressék meg, érezzék meg azokat a pozitív töltéseket, hangulatot, érzelmi, esztétikai kultúrát, amelyet a néphagyományok közvetítenek. Mindezt csakis úgy érhetjük el, ha mi is élvezzük, éljük a tevékenységet, jókedvvel, vidáman játszunk!

„A hagyományt nem tanítani, hanem „élni” kell.”¹⁵

Óvodánk intézményi szintű ünnepi, jeles napjai

Szent Márton nap

A részvétel, a csoportoknak nem kötelező. Saját elhatározásuk alapján a összegyűlnek a csoportok az udvaron, esznek - isznak. Majd sötétedéskor együtt elindul az egész óvoda kis mécsesekkel a kezekben, a lámpás felvonulásra. A Márai Sándor Művelődési Ház előtt várjuk össze egymást, és közös éneklés, táncbáz, mulatság veszi kezdetét. A táncbázis vagy meghívott vendég zenekar, vagy az óvodapedagógusok vezetik. A Vöröskereszt felajánlásával itt is ehetnek, és forró teát ihatnak a résztvevők.

¹⁵ Útravaló - A néphagyomány közvetítésének módszerei az óvodában
Hagyományok Háza, Budapest, 2010. 11 .o.

Mikulás nap

Két napra tervezzük a Mikulás várását:

1. nap: közös ünneplés a tornateremben; Szent Miklós legenda dramatikus játékának megtekintése (óvodapedagógusok előadásában), közös éneklés, egy kis interaktív játék
2. nap: Mikulástúra, a Hunyadi Mátyás Általános Iskola alsós diákjainak segítségével, majd találkozás a Mikulással a tornateremben, csoportonként beosztva

Luca nap

Általában középső és nagycsoportos gyerekek jönnek játszani, kint az udvaron tartjuk. Interaktív játszóház 4 -5 népi játékkal az udvaron, óvodapedagógusok vezetésével. A részvétel nem kötelező.

Karácsonyi ünnep

Interaktív formában közös éneklés, zenélés, gyerekekkel együtt. Az óvodapedagógusok előre megkapják a forgatókönyvet, gyakorolják előzőleg csoportjukban, és együtt, 4-5 csoport, eljátsszuk a karácsonyi ünnepségen.

Cibere és Konc vajda viaskodása

A farsang hetében, három napon át viaskodik egymással Cibere és Konc vajda - vagyis a böjtöt, és a farsangot jelképező alakok vetélkedése. Kint az udvaron történik a vicces viaskodás.

Farsang Jancsi

A farsangot jelképező szalmabábút elégetjük, jelképesen eltemetjük a farsangot. Két módon szokott ez megvalósulni. Saját választásuk alapján, a csoportok vagy az udvaron, vagy a Duna-parton égetik el a szalmabábút. Közben hangosan zajt keltünk, énekelünk, mondókázunk.

Március 15. - 1848-as Forradalom ünnepe

Interaktív módon, (előre kiadott forgatókönyvvel = huszáros, katonás dalok, mondókák) közös menetelés, mondókázás, táncolás a gyerekekkel.

Zöldágjárás

A tavaszt, a természet megújulását jelképező énekes játékok. A csoportok a Kastélyparkba vonulnak, énekelve az utcán. Majd a parkban (előre kiadott forgatókönyv alapján) együtt az egész óvoda közösen énekel, táncol.

